BISERICA

ORTHODOXĂ ROMÂNĂ

Revistă Periodică Eclesiastică

ANUL VIII-lea No. 5.

MAĬ.

TABELA MATERIEĬ

BUCUREŞTĬ

TIPOGRAFIA CĂRŢILOR BISERICEŞCĬ

34, Strada Principatele-Unite, 34

1884.

ANUL VIII. BUCURESTI MAIU 1884. No. 5.

BISERICA ORTHODOXĂ ROMÂNĂ

REVISTĂ PERIODICĂ ECLESIASTICĂ

APARE O DATĂ PE LUNĂ

„Predică Cuvântul"
II. Tim. IV. 2.

DIN ISTORIA BISERICEĬ ROMÂNILOR

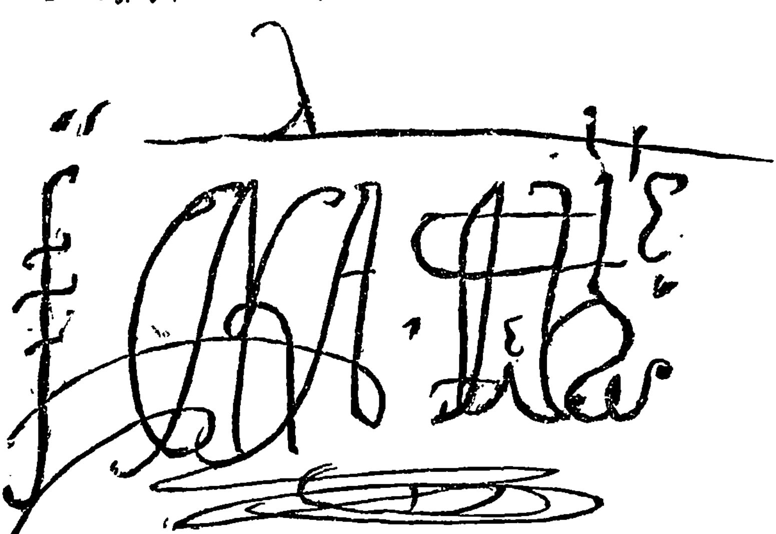
METROPOLIA UNGRO-VALACHIEĬ

CONDICA SÂNTĂ

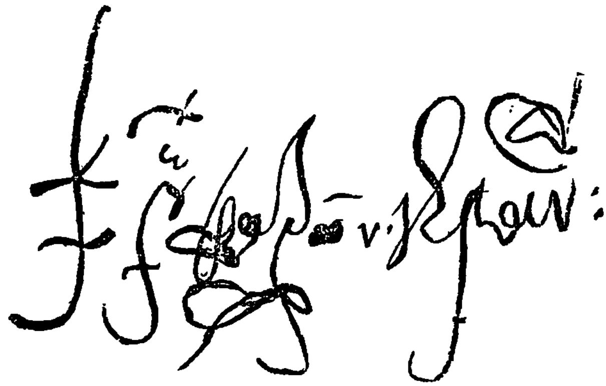
(Urmare, vedĭ No. 4 anul, VIII-lea pag. 141).

VI.

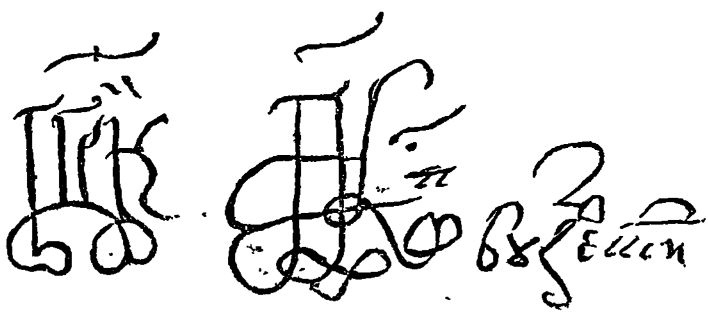
Де врѣме че пре сфѫнта ахїепискупїе Сωтириωполеω. Фиинду рѫмасѫ де мултѫ врѣме фѫрѫ а еи адевѫрат пѫстωрю ши архїереу: Акума ку порунка прѣ сфѫнтулуи ши а тоатѫ лумѣ патриархул кир Меѳодїе ꙟпреунѫ ку сфѫнтул ши Дѹмнезееску събωр ши ку негрешита дарꙟ а сфинцїи сале. Ꙟтратат ꙟ сфѫнта Бисѣрикѫ а Митрωполїи ноастре Ѹгровлахїи. Дин преунѫ ку че май дин жос скриш архїере. Ши ау але ку афларѣ осебѣкѫ ши канωнѣскѫ, пре Филимωн егумену ω сты Геωргїе. Ши пе Дамаскин ω ста Троицѫ. Ши пре Паденїе Їеромонах, де трꙋ карѣ сау але ши са афлату прѣ кувиωсу їеромонах Кѷр Паденїе ка у врѣмин ши де фолωс архїере архїепискупїи каре май еу скрие Сωзиωполиω Дере ту ачата скриеуса ши нумеле лор. Ши сау ашѫзат ꙟ ир ачатѫ кондикѫ, се днь а: к хзроз (7177—1669).

= Vlădica Teodosie.

= Al Patrelor Emanuil.

= Grigorie Episcop al Buzeuluĭ.

Παρθένιος ἐλέῳ Θῦ ὑποψήφιος τῆς ἁγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς Σωτηριουπόλεως οἰκείᾳ χειρὶ προέταξα.	Partenie cu mila luĭ D-ḑeŭ alesul prea-sânteĭ Archiepiscopiĭ a Sotiriupoleĭ cu mâna proprie m'am propusu (am iscălitŭ.)

NOTE:

49) Acestŭ actŭ privesce, cum vedemŭ, pre alegerea unuĭ Archiereŭ, care are a ocupa Archiepiscopia Sotiriupoleĭ, ce cade în diecesa Patriarchieĭ de Constantinupolŭ. Eĭ este scrisŭ pre fóia a 9 a condiceĭ.

50) Scrierea actuluĭ este maĭ mult rondă, care se póte considera, ca scriere caligrafică a seculuĭ al XVIII-lea, dar încă maĭ conservă şi puţine coḑĭ din caligrafia epoceĭ luĭ Mateĭ Basarab. Noĭ o presentămŭ aicĭ cu garmond bisericescŭ, facênd să se conserve asvêrliturile.

51) Fiindcă vacanţa este din Eparchie streină, de aceea rolul Metropolituluĭ Teodosie aicĭ este numaĭ de coalegĕtoru.

52) Trebue să notăm, că Serafim Episcopul de Rômnic n'a luatŭ parte la acéstă alegere, nu pentru că murise, dar, dupre cum se ec-

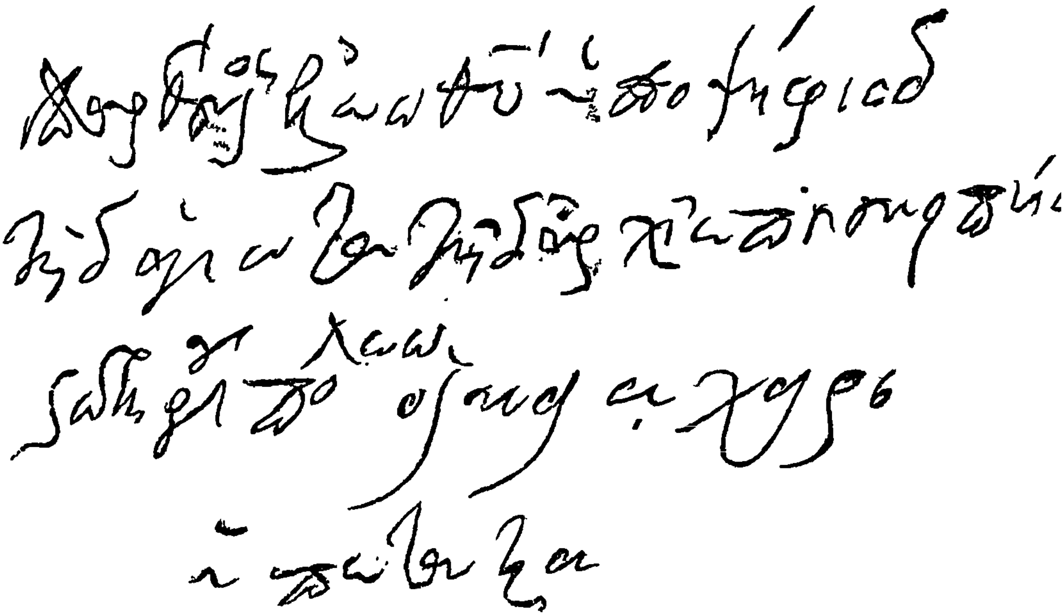
sprimă actul alegereĭ următóre, că «se prostise de bună voie» ; adeca se retrăsese dela administraţiunea Eparchieĭ. Dar aicĭ nasce o întrebare, când anume s'a retrasŭ Serafim? Actul alegereĭ luĭ Varlaam, succesoruluĭ luĭ Serafim, nu are dată şi documentele istorice nu maĭ facŭ menţiune de Serafim încă dela 1669 Octomvrie 24, când el confirmă o cumpărătóre de treĭ locurĭ din Rômnic ale luĭ Oprea, nepotul Metropolituluĭ Teodosie, (Cond. Doc. Ep. Rômnic. No. 18, fóia 34). De altă parte documentele nu menţionéză nicĭ de Varlaam maĭ nainte de 1671 Fevruarie 19, când el încorporéză la Episcopie unŭ locŭ din Rômnic al diaconuluĭ Ghinea (ib. No. 19 fóia 35). In cât trebue să admitŭ cu D. Lesviodacs, că Serafim a fostŭ Episcopŭ pĕnĕ la 1671, dar se vede că totŭ în retragere dela actele publice.

VII.

ΠΑΡΘΕ'ΝΙΟΣ 'ΕΛ'ΕΩ ΘΥ˜ Υ·ΠΟΨΗΦΙΟΣ ΤΗ˜Σ 'ΑΓΙΩΤΑ'ΤΗΣ 'ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ˜Σ ΣΩΤΗΡΙΥ·ΠΟ'ΛΕΩΣ ΟΙΚΕΙ'Α ΧΕΙΡ'Ι ΠΡΟ'Ε'ΤΑΞΑ.	PARTENIE CU MILA LUĬ D-DEŬ ALESUL PREA-SÂNTEĬ ASCHIEPISCOPIĬ CU MÂNA PROPRIE M'AM PROPUSŬ (AM ISCĂLITŬ)

(Apoĭ urmésă crequl, care este întocmaĭ ca celŭ dela alegerea Metropolituluĭ Teodosie; ĭar pentru particularităţile ortografice, reproducemŭ partea adoa şi următórea a confesiuneĭ):

Дȣпъ ачаста сȣфъ ши прїимме къ ши чѣле шапте сфинте съборъ, каре сѣ адȣна ши сѣ фъкȣ пе трȣ ꙟ търиръ то мѣлело крещинеши, мъ-тȣрисекъ кȣ сȣфлетȣ кȣ инима съ сȣфе ши съ пъзѣскȣ къте каноне ши къте томѣле а ꙟ търи. аче сф ци пари ци чи сѣ афла атȣ че ла ачѣле шапте съборъ, ши тоте сф теле томѣле ши ꙟ къцътȣрїи къте дȣпъ богатъ врѣме са ꙟ дрѣ та де сф цїи пъри ци, їаръ де къте сѣ лепъда е лѣпъдȣмъ ши е. Ши тоте къте а прїимїи е прїимекъ ши е, ши їа ꙟкъ ма мъ тȣрисѣкȣ съ пъзѣскȣ ши пачѣ бисѣричїи; ши ꙟ-трȣ тотъ вїецїи мѣле съ нȣ гъ де кȣ асȣпра е никаре лȣкрȣре ꙟ потрй-въ ни ꙟ трȣ ки, че кȣ тотȣ съ оу ме ши съ мъ пле ꙟ възътȣрило чело бȣне, але прѣ сф цнтȣлȣ мие стъпъ ши бирȣито а тотъ лȣмѣ патриа хȣ кѵрио, кѵрио, *Меѳодїе*. ши мъ фъгъдȣекъ кȣ минтѣ, кȣ драготѣ Дмнезеѫкъ, ши кȣ фрика лȣ Дмнезеȣ прѣ сфинтеле каноне ши ꙟ възътȣри съ паскъ кȣвъ тъторе тȣ мъ, каре ми съ дъ пре мъна мѣ, ши кȣ къ ꙟ ва фи пȣтѣрѣ съ мъ пъзе кȣ кȣра де тоте ръщтъ-циле недирѣпте ши фиклѣне. Дȣпъ ачѣстѣ ꙟкъ ма мъ тȣрекȣ ши де къте томѣле че аре скаȣнȣ патрие шъскȣ съ ле пъзѣскȣ неклинтȣ ꙟтрȣ тотъ єпахїа мѣ;

Partenie cu mila luĭ D-ḑeŭ alesul prea sânteĭ Archiepiscopiĭ a Sotiriopoleĭ cu mâna mea am subsemnatŭ.

NOTE:

[53]) Actele sûntu scrise pre fóia 9 pag. adoa şi pre fóia 10 cu scrisóre rondă şi încă maĭ conservă câte-va din particularitățile scrisoreĭ codate ale epoceĭ luĭ Mateĭ Basarab. In cât credemŭ, că nu greşimŭ, décă afirmam, că în privința caligrafică, epocha Metropolituluĭ Teodosie este epocha de transițiune dela şcrierea codată la cea rondă.

[54]) Conținutul actuluĭ, relativ la tradițiunea Bisericeĭ, séměnă, cum vedemŭ, cu celŭ din confesiunea luĭ Teodosie, adăugându-se aicĭ Patriarchuluĭ titlul de «biruitorŭ a tótă lumea». Astu-feliŭ de titlurĭ şi prerogative Patriarchiĭ în seculul XVII-lea aŭ întrodusŭ maĭ multe şi ele sûntŭ propriĭ Imperatorilor bizantinĭ, dar cariĭ acum eraŭ represențațĭ prin Patriarchĭ. Aşa vomŭ aminti aicĭ şi skimbarea Mitreĭ archierescĭ, carea din forma de cuculion rŏtundu s'a skimbatŭ tot pre aceste timpurĭ în coróne bombate, semine cu corónele imperiale.

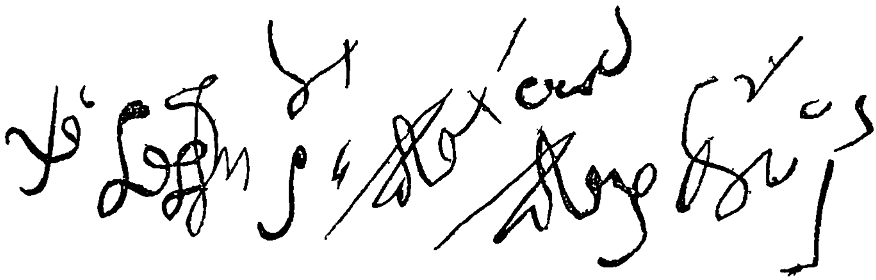
[55]) In fine maĭ observămŭ şi câte-va particularitățĭ literare ale limbeĭ, ca «bogată vreme» în locŭ de multu, îndelungatŭ; «inimă" în locŭ de inemă etc.

VIII.

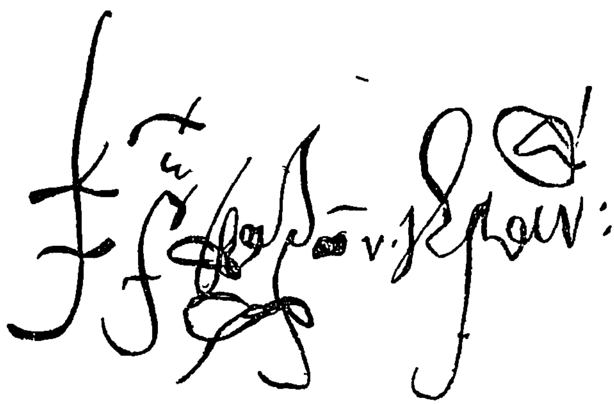
Де врѣме че прѣ сфнта Єпикѹпїє де ла Рѫм-
никᵘ аᵘ рѫмас фѫрѫ де а ей адевѫрат Єпиᵏоп Прос-
тидѹсе е де бѹнѫ кое аса де Єпикѹпїє Кѵр Се-
рафим. Ной карїй нѣм афлат ай Архїерей ши Е-
гѹмени. Кѹ порѹнка Марїи са Домнѹ ностру
Іѡ Антонїє Воєвод. нтрагам н Сфнта Бисѣ-
рикѫ а Митрополїей. каре ѩсте храмѹ сти
Костантин. Петрѹ ка сѫ алѣџе ши сѫ афлѫм
ѡбраз вредник. ши ка сѫ фїе киверниситорѹ а-
чещи Єпикѹпїи. Де пѹсам нтѫи пре Єгѹменѹ
де ла Бистрицѫ Кѵр Герасим. Ши ал дойле пре
Єгѹменѹ дела Говора Кѵр Іѡсиф ши ал трейле
пѹсем пре Єгѹменѹл дела Глѫвѫчок Кѵр Варлаам.
кареле сѣѹ арѫтат май де фолос. афи ла ачастѫ
Єпикѹпїє. Дрепть ачаста ли сау скрис нѹмеле
нтрачастѫ кодикѫ

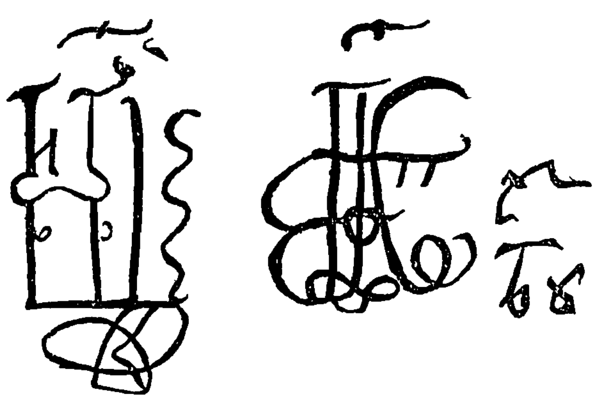
— Vlădica Teodosie.

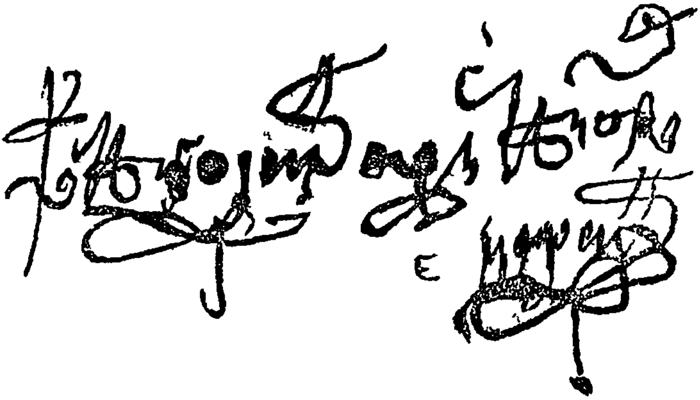
= Al Sotiriopoleĭ Partenie.

= Al Patrelor Emanuil.

= Grigorie Episcop Buz(eluluĭ.)

= Ipolit Arehiepiscop Moreeĭ.

NOTE:

[56]) Actul este scrisŭ pre fóia 11 a condiceĭ cu literă cirilică, imitația tiparuluĭ şi de aceia îlŭ şi dămŭ cu terția bisericéscă.

[57]) Actul nu are dată, dar alegerea luĭ Varlaam trebue saso fi petrecutŭ în anul 1671, de când şi făcŭ documentele mențiune de dînsul.

[58]) Varlaam, ca Episcopŭ de Rômniç, are meritul, că a înmulțitŭ prin daniĭ averea Episcopieĭ şi a fundatŭ skitul Cetățuca de lôngă Rômnic, pre care l'a dedicatŭ Dómneĭ luĭ Grigorie Ghica (vedĭ Cond. Doc. Ep. Rom. Moşia Voinigeştiĭ No. 21 pag. 629).

[59]) Varlaamŭ a statŭ, ca Episcopŭ de Rômnic, numaĭ pĕnĕ la 1673 luna Ianuarie, când o împrejurare, defavorabilă Bisericeĭ românescı, despre carea vomŭ vorbi maĭ jos, l'a râdicatŭ la trépta de Metropolitŭ al Ungro-Valachieĭ.

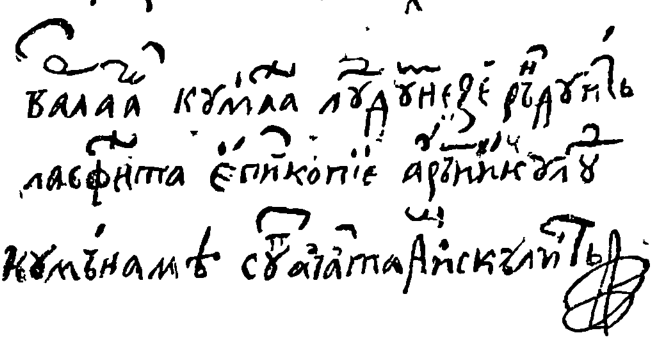
IX.

Варлаам ку млла лȢ ДȢмнезеу. Рън-дȢить сȢп лчъть сфнтъ епископіе а Ръмникулу ку гура ма фъгъ-дȢекъ.

(Apoĭ urméză simbolul credințeĭ, întocmaĭ ca cel de la chirotonirea Metropolituluĭ Teodosie, precum şi mărturisirea relativă la tradițiunea Bisericeĭ ortodocse, carea diferă numaĭ de aicĭ:)

Че кȢ тоатъ съ Ȣмез ши съ мъ плекȢ а въ-цътȢрилор челор бȢне. але пре сфцитȢлȢ

міеꙋ стъпъ̑ ши бирꙋиторю а тоатъ цара рꙋ-
мѫнѣскъ Митрополи́т. Кѵр Феѡдосіе ши мъ
фъгъдꙋеск кꙋ мінте кꙋ дрaгосте Дꙋмнезеѣскъ
ши кꙋ фрика лꙋ Дмнзеꙋ. пре сфинтеле каноане
ши ꙟвъцътꙋри съ пъкъ кꙋвѫнтътоарѣ тꙋмъ,
карѣ ми съ дъ пре мѫна мѣ. ши кꙋ кѫтꙋм ва
фи пꙋтѣрѣ съ мъ пъзеск кꙋра. де тоате ръ-
ѡтъциле недрѣпте ши хиклѣне. Дꙋпъ ачѣ-
ста ꙟкъ ма мъртꙋрисеск. ши де къте ток-
мѣле че аре скаꙋнꙋл Митрополіе съ ле пъзеск
нескимба ꙟтрꙋ тоатъ епархіа мѣ.

= Varlaam cu mila luĭ D-ḑeŭ, rônduit la sfânta Episcopie a Rômniculuĭ cu mâna mea supt acésta am iscălitŭ.

NOTE :

60) Confesiunea, atât cea relativă la dogme, simbolul credinţeĭ, cât şi cea privitóre pre tradiţiunea Bisericeĭ, sûnt scrise pre pagina a doa a foieĭ a 11-a din condica sântă şi scrierea este imitaţia tiparuluĭ.

61) Partea relativă la canóne şi tradiţiunea Bisericeĭ din confesiunea acésta nu maĭ are simplitatea celor anterióre. Ea imitéză confesiunea facută de Partenie al Sotiriupoleĭ Patriarchuluĭ Metodie; adecă, face din Teodosie «stăpânŭ şi biruitorŭ a tótă ţéra rumânéscă Metropolit.»

62) Fiind că ne aflamŭ faţă cu simbolul credinţeĭ, pronunţatŭ de cătrĕ Episcopul Varlaam la chirotonia sa, şi care simbolŭ este însuşĭ acel pronunţatŭ de Teodosie, noĭ adăugămŭ aicĭ şi următórele observaţiunĭ, care ni-le-am formatŭ în urmă acum.

Inalt Prea Sânţitul Metropolitu al Moldovei şi Sucevei, *D. D. Iosif*, cu ocasiunea publicăreĭ de cătrĕ noĭ a biografieĭ Metropolituluĭ Teodosie şi specialminte, a afirmăreĭ nóstre, ca simbolul credinţeĭ, tradusŭ de catrĕ Teodosie, este celŭ întaiŭ simbolŭ romănescŭ, pronunţatu în Biserica Munteniei, ne-a atrasŭ atenţiunea asupra unuĭ simbolŭ alŭ credinţeĭ, care ecsista în Biserica Munteniei încă de pre timpul Metropolituluĭ Stefan, şi anume dela anul 1657. Atuncĭ, rugând pre Inalt Prea Sânţia Sa, ca să fiŭ pusŭ în posiţiunea de a me corecta, mi s'a rĕspunsŭ, că manuscriptul cu acelu simbolu al credinţei ilŭ are în biblioteca din reşedinţa Metropolitană dela Iaşĭ. Astă-ḑi însĕ Inalt Prea Sânţia Sa a bine voitŭ a mĕ pune în posiţine, ca, veḑênd manuscriptul menţionatŭ, cu sufletul plinŭ de recunoscinţă şi de bucurie sa presintŭ lectorilor Revisteĭ următrele observaţiuni:

a) Simbolul credinţeĭ, despre care vorbimŭ, se află într'unŭ manusscriptu în cvarto micŭ de 146 pagine, ce cuprinde «Rônduéla Episcopuluĭ cum trebue săse face» şi «Slujba la sfăramarea móştelor Dumneḑeeştii tôrnosaniĭ»; adecă alegerea şi chirotonia Episcopuluĭ, precum şi sânţirea Bisericeĭ. Chârtia manuscriptuluĭ este albă riglată şi forĕ marcă de fabrica. Scrierea este cea dréptă, imitaţia tiparului şi are treĭ stambe, lucrate cu mâna, care representă doĕ pre Mântuitorul în posiţiunea de Archiereŭ şi una pre profetul Solomon, ţinênd în mâna stânga o Biserică cu treĭ turle, iar în drépta unu rulou; apoi maĭ are capitelurĭ şi sfîrşiturĭ la fie-care serviciu, lucrate şi aceste în culorĭ şi cu poliéla. In genere manuscriptul este de o valóre artistica fórte mare, representând în tótă puterea eĭ estetica caligrafiei din prima jumătate a seculului al XVII-lea.

b) In privinţa cuprindereĭ manuscriptul are şi maĭ mare valóre. El representă prima traducţiune în limba romăna a rônduelelor citate, unde se vede tradusu numaĭ tipicul, rĕmânênd rugăciunile tot în limba slavonă. Şi cu tótă restricţiunea traducetorului cineva şi în special cei meniţi a face unŭ dicţionarŭ românu de cuvintele vekĭ, numaĭ aicĭ vor putea gasi vorbe din economia domestică a timpului, întrebuinţate la formarea migmeĭ, compusă din S-tele relicvii, ce se întrebninţază la tôrnosirea Bisericilor.

c) Respectiv de simbolul credinţeĭ din rônduéla «facerei Episcopului», constatamu, că acesta, împreună cu profesiunea de credinţă, aflătóre aici şi carea se pronunţă la chirotonia Episcopuluĭ, nu este, decât o traducţiune liberă a acestor piese, făcută póte tot de catre Teodosie, succesorul Metropolituluĭ Stefan, care pre la 1657, data acestor traducţiuni, se afla în mônăstirea Cozia şi ele s'aŭ făcutŭ în scopul de a se scrie în «Condica Sântă», carea era în formaţiune şi pentru care Metropolitul Stefan şi dispusese, ca să se lase doĕ foĭ la începutul condiceĭ, spre

a se transcrie aicĭ. Afirmămŭ acésta pre considerentul, că pĭesele, despre care vorbimŭ, aŭ aceléşĭ particularitățĭ limbistice, care se observă la tóte lucrările literare ale Metropolituluĭ Teodosie. Pre lônga aceste, Teodosie între clericiĭ inferiorĭ aĭ Metropolituluĭ Stefan, ora persóna, care cunóscea limbele grecă, slavonă şi kĭar pre cea latină şi prin urmare în posibilitate de a efectua nisce asemenea traducțiunĭ. Apoĭ Teodosie, devenindŭ Metropolitŭ, a patronatŭ acestŭ simbolŭ al credințeĭ în totŭ timpul archiepăstorieĭ séle, pronunțându-lŭ, cum am vedutŭ, kĭar şi la chirotonia sa. In fine nu ne autorisă nimicŭ să putemŭ presupune, că acestŭ simbolŭ a fostŭ pronunțatu în Biserică şi de cătrĕ Metropolitul Stefau la chirotonia sa. Din contra, datele istorice şi specialmente o notă a scriitoruluĭ cărțeĭ, ni impunu, să constatămŭ, că acestŭ simbolŭ al credințeĭ cu tótă rônduéla facereĭ Episcopuluĭ sûntŭ nisce pĭese literare, care aŭ o origine comună cu condica sântă şi sûntŭ făcute din ordinul Metropolituluĭ Stefan, pentru ca Archiereiĭ, chirotonisițĭ în Biserica Munteniеĭ, să pronunță în limba românéscă profesiunea lor de credință. Ecă nota, despre care vorbimŭ şi carea se datoresce peneĭ logofĕtuluĭ Staevo, cel-ce în anul 1657 a ficsat'o în manuscriptul citatŭ, şi anume în josul pagineĭ 142:

„Сїю ст҃ѹю и бж҃твнѹю кнїгѹ съписа̑ азъ зинѣев цхѕхов срьбн҃ въ стоⷨ кр҇щеии оуадеил, Стефанѹ Мт҃рполитѹ оугровлахїиском второпришелцѹ въ лѣ҃ ‚зр҃ѯе.	„Acéstă S-tă, D-deéscă carteam şcrisŭ eŭ...... în S-tul botezu Staevo (a)-luĭ Stefan Mitropolitul cel venitŭ de a doa óră în anul 7165—1657.

X.

† ΔΙΟΝΥ'ΣΙΟΣ 'ΕΛΕ'Ω ΘΥ" 'Υ-ΠΟΨΗ'ΦΙΟΣ ΤΗ'Σ 'ΑΓΙΟΤΑ'ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟ'ΛΕΩΣ Ο'ΥΓΚΡΟ-ΒΛΑΧΙ'ΑΣ Ο'ΙΚΕΙ'Α ΧΕΙΡ'Ι ΠΡΟΕ'ΤΑΞΑ ΚΑ'Ι ΠΡΟΕ'-ΓΡΑΨΑ.	† DIONISIE CU MILA LUĬ D-ZEU ALESUL PREA SANTEĬ METROPOLII A UNGRO-VLACHIEĬ CU PROPRIA MEA MANĂ AM PUSŬ ŞI AM SCRISU INNAINTE.

a) Caligraful cărțeĭ şi al acesteĭ note şĭ-a scrisŭ numele, se vede din modestie dupre sistema veke a scriereĭ decimale: adecă a luatŭ fie-care literă din numele seŭ, a privit'o ca pre unŭ numĕrŭ, apoĭ a scădut'o din numĕrul decimalŭ, următorŭ imediat litereĭ din nume, punĕnd în manuscriptŭ rĕmăşița acésta. Şi maĭ special: s'a pus în manuscriptŭ litera ω, carea este rĕmăşița din 1000, décă se scade 200, séŭ С; apoĭ Ѱ=700—1000=300= Т; Ѳ=9—10=1=а; Є=5—10=5=Є; И=8—10=2= В; şi Λ=30—100=70=О.

(Urméză simbolul credinţeĭ în limba gréčă, ıar pre fóia 14 în cea slavonă. Confesarea tradiţiuneĭ bisericescı este scrĭsă în limba gréčă şi cea română, dupre cum urméză. Vorbele latine din confesiunea română vor representa coréçţiunile nóstre, ıar cele din parentesă nepotrivirile cu teestul greců.

Πρὸς τούτοις στέργω καὶ ἀποδέχομαι τὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς ἑπτὰ συνόδους, αἵτινες ἐπὶ φυλακῇ τῶν ὀρθῶν δογμάτων συνηθροίσθησαν, καθομολογῶν τοὺς ὑπ' αὐτῶν διωρισμένους στέργειν καὶ φυλάττειν κανόνας, καὶ τὰς ἁγίας διατάξεις, ὅσας τοῖς ἱεροῖς ἡμῶν πρᾶσι κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ χρόνους διετυπώθησαν, πάντας, οὓς ἀποδέχονται συναποδεχόμενος, καὶ οὓς ἀποστρέφονται, συναποστρεφόμενος, προσέτι καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν εἰρήνην ὁμολογῶ διαφυλάττειν, καὶ κατ'

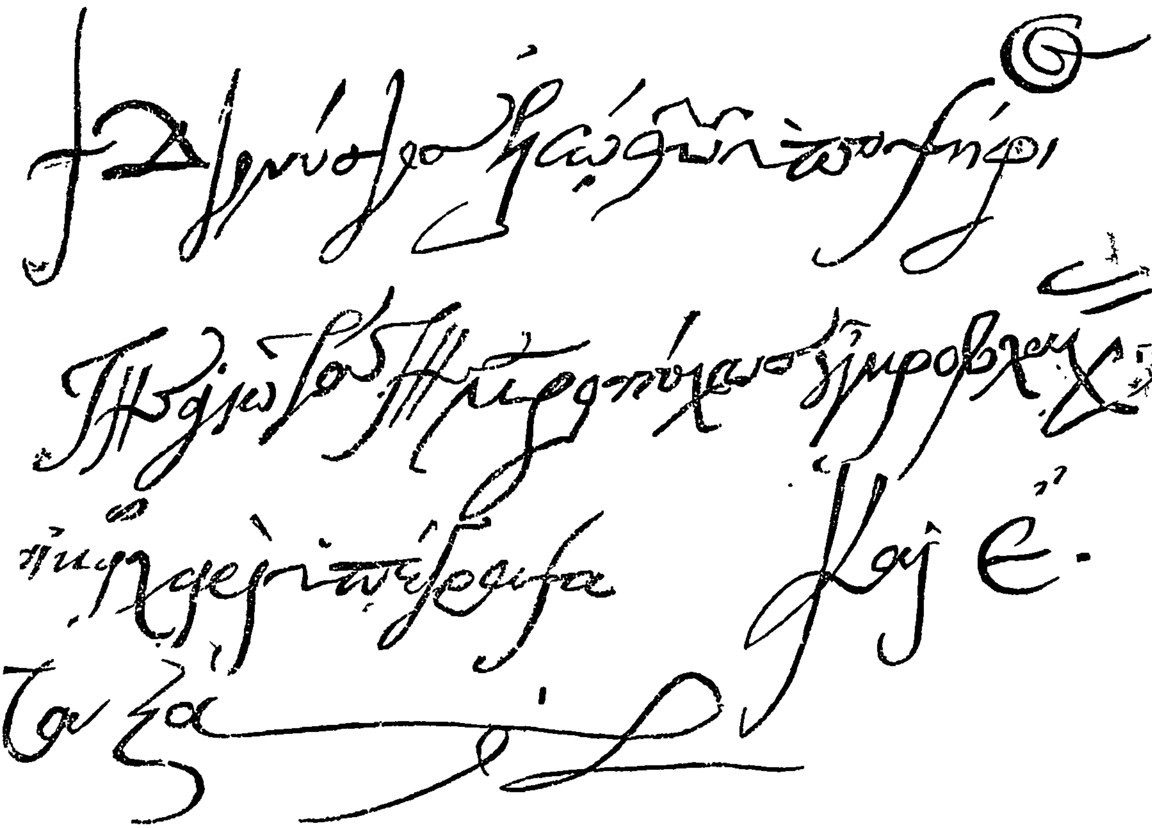
„Дѹпꙋ ачаста сѹфꙋрь ши прїимéскꙋ, ши чѣле шапте сфнте сꙋбѡрꙋ. Каре сѣѹ адѹнатꙋ (ши саѹ фꙋкѹть) пентрѹ (ꙟтꙋрнрѣ) paza (токмѣлелѡр) dogmelor (крещинéщй) celor drepte (Мрꙋтѹрисéскꙋ кѹ сѹфлетѹ кѹ инема) Mărturisind, кꙋ сѹфꙋрь ши сь пꙋзéскꙋ, кꙋте каноане ши кꙋте sânte тꙋмѣле аѹ ꙟтꙋритꙋ ачéи сфнци пꙋринци. (Ши тоате сфтеле тꙋмѣле ши ꙟвꙋцꙋтѹри), кꙋте дѹпꙋ (вогате) diferite времи şi anĭ сѣѹ ꙟдрептатꙋ де сфцїи noştri пꙋринци. (Прꙋ) де кꙋте сѣѹ лепꙋдатꙋ ей, мꙋ лѣпꙋдꙋ ши еѹ. Ши (тоáте)

οὐδένα τρόπον φρονεῖν αὐτῇ ἐναντία διὰ βίου παντός. Ἔτι δὲ καὶ κατὰ πάντα ἑπόμενος καὶ ὑποτασσόμενος, τῷ παναγιωτάτῳ μου αὐθέντῃ καὶ δεσπότῃ, τῷ οἰκουμενικῷ π̃ριάρχῃ, προσηπαγγηλόμενός τε ἐν φόβῳ Θῦ καὶ θεοφιλεῖ γνώμῃ, πάσης ὑπολήψεως πονηρᾶς καθαρὸν ἐμαυτὸν συντηρῶν, ὁπόσημος περίεστι δύναμις. Πρὸς τούτοις ὁμολογῶ καὶ ἃ κέκτηται προνόμια ὁ π̃ριαρχικὸς θρόνος φυλάττειν αὐτὰ ἀπαρεγχείρητα, ἕως ἐσχάτης μου ἀναπνοῆς.

къте аꙋ прїимит ей, прїимéскъ ши еꙋ. Ши ꙟкъ май мъртꙋрисéскъ, съ пъꙁéскъ ши пачѣ Бесѣричїй. Ши ꙟтрꙋ тоатъ врѣма вїецїй мѣле, съ нꙋ гъндéскъ асꙋпра ей, нискаре лꙋкрꙋри ꙟпотривъ нич ꙟтрꙋ кипъ. Че ꙟкъ кꙋ тотꙋ съ ꙋрмéꙁъ ши съ мъ плéкъ ꙟвъцътꙋрилор челорꙁ бꙋне, але прѣсфинцитꙋлꙋй мїеꙋ домнꙋ ши стъпън, (ши биреꙋиторю) а тоатъ лꙋмѣ, Патрїархъ, (Кѵрꙋ Кѵръ Дїонѵсїꙋ). Ши ꙗръ мъ фъгъдꙋéскъ (кꙋ юбитъ) iubitóre де Дꙋмнеꙁéꙋ минте, ши кꙋ фрика лꙋй Дꙋмнеꙁéꙋ, (пре сфинтеле каноане, съ паскъ кꙋвънтътоаре тꙋрмъ, каре ми съ дъ пре мъна ма). Ши кꙋ кът ꙟми ва фи пꙋтѣра, съ мъ пъꙁéскъ кꙋратъ, де тоате лꙋкрꙋриле чѣле недерапте ши виклѣне.

(Діонѵсій млⷭтїю Бжⷭїею ѵ҆поѱифій стѣй Мѷрополіи Ѹгкрвлахїскы своею рѹкою подписахъ и обѣщахъ.

Дѹпъ ачѣсте ꙟкъ маи мъртѹрисеск, ши кътe томѣле де рѫдѹ чиꙋстей, аре скаѹнѹ Патрїаршескѹ съ ле пъзѣскѹ не скимбате. ꙟтрѹ тоатъ віаца мѣ.

= Dionisie cu mila luĭ D-ḑeŭ alesul prea sânteĭ Metropoliĭ a Ungro-Valachieĭ cu mâna proprie am subscrisŭ şi am stabilit

NOTE:

[62]) Actele chirotonieĭ luĭ Dionisie sûnt scrise pre foile a 13 şi a 14 a condiceĭ, în limba grécă, slavonă şi cea românéscă, cu literă rondă grécă şi dréptă, imitaţia tiparuluĭ. In limba grécă este scrisŭ Simbolul şi profesiunea de crédinţă, care se află pre foia a 13-a, în limba slavonă pre fóia a 14 stă scrisu Simbolul credinţeĭ, ĭar în cea românéscă se află numaĭ profesiunea de credinţa, relativă la partea tradiţională a Bisericeĭ.

[63]) Deşi dela Dionisie ni s'a conservatŭ profesiunea de credinţă în treĭ limbĭ, Condica Sântă nu conţine şi actul ipopsifiăreĭ luĭ, séŭ al alegereĭ bisericescĭ. Acésta probéză, că Dionisie fiind primul grecŭ, ce a usurpatu tronul Metropolieĭ Ungro-Valachieĭ, prin rĕsturnarea Metropolituluĭ Teodosie, nu avea şi consimţimêntul cleruluĭ alegĕtorŭ. Décă la alegerea Metropolituluĭ Teodosie a trebuit să iea parte „Adunarea Soboruluĭ Ţĕreĭ rumânescĭ" pentru realisarea alegereĭ în persóna luĭ Teodosie, aicĭ elementul grecu din ţéră a credutŭ maĭ nemeritŭ a nu-şĭ ecspune candidatul lor la o alegere, carea putea să-ĭ fie fatală.

[64]) Cu Dionisie, partida grécă din Ţéră, sprijinită de cătrĕ Io Grigorie Ghica Voevodŭ, a datŭ prima lovitură Bisericeĭ Munteniеĭ şi cu acésta direcţiuneĭ culturale românescĭ. De aceia şi Simbolul credinţeĭ la chirotonisirea luĭ Dionisie nu s'a pronunţatu în limba românéscă, ci numaĭ în cea gréca şi slavonă.

[65]) Dionisie, înainte de rădicarea sa la trépta de Metropolitŭ al Ungro-Valachieĭ, a fostŭ egumenŭ la mônăstirea S-teĭ Treimĭ de lôngă Bucureştĭ, supranumită astă-dĭ Vacăreştĭ. El a statŭ pre tronul Metropolieĭ Ungro-Valachieĭ unŭ timpu fórte scurtu; şi póte kĭar în anul alegereĭ, 1673, a şi muritŭ.

Archim. Ghenadie Enăcénu.

Misteriul Penitenţeĭ.

Legătura cu misteriele espuse pînă acĭ. Idea despre misteriul Penitenţeĭ. Diferitele luĭ numirĭ. Instituirea divină şi realitatea acestuĭ misteriŭ. Cine póte a sĕvêrşi acest misteriŭ şi cine a se folosi de el.

In cele treĭ misteriĭ mântuitóre ale Bisericeĭ, tratate pănă acĭ, se predă omuluĭ tótă abondenţa darurilor spirituale, necesare pentru a se putea face creştin, şi făcêndu-se, se progreseză în pietatea creştină şi să ajungă fericirea eternă. Botezul curăţă pre pĕcătos de tóte pĕcatele luĭ — original şi de voe, şi'l induce în înpĕrăţica charică a luĭ Christos. Mir-ungerea îĭ comunică puterile divine pentru întărirea şi creşterea luĭ în viaţa charică. Eucharistia îl nutreşce cu hrana divină şi'l uneşce cu însuşĭ isvorul vieţeĭ şi al charuluĭ. Dar fiind-că omul, curăţindu-se desĕvêrşit de tóte pĕcatele în apa Botezuluĭ, nu se liberéză şi de urmările pĕcatuluĭ original şi de corupţiunea ereditată, precum: în suflet — lesniciósa înclinare spre rĕŭ, iar în corp bólele şi mórtea; fiind-că şi după Botez, creştinul din noŭ póte a greşi, ba încă fórte des (1 Ioan, I, 8, 10), şi póte a se supune bólelor, şi încă câte-o-dată unor (bóle) fórte grele, ce apropie de mormânt: apoĭ întru tot bunul

Domn a bine-voit a institui în Biserica sa încă doue misteriĭ, ca doue doctoriĭ pentru neputincioşiĭ eĭ membri: Misteriul Penitenţeĭ care vindecă neputinţele nóstre spirituale, şi misteriul Eleo-Sânţireĭ, care'şĭ întinde mântuitórele sale lucrărĭ şi asupra neputinţelor nóstre corporale. Vom vorbi maĭ întěiŭ despre primul din aceste misteriĭ, iar după aceia despre cel din urmă.

Penitenţa luată în sens de misteriŭ (1), este astfel de ierurghie, în care păstorul Bisericeĭ, cu puterea Sântuluĭ Spirit, deslégă pre creştinul ce se căeşce şi se mărturiseşce de tóte pěcatele sevêrşite de el dupě Botez, aşa că creştinul din noŭ se face nevinovat şi sânţit, cum a eşit din apele Botezuluĭ. In conformitate cu acest înţeles dascăliĭ anticĭ aĭ Bisericeĭ aŭ numit misteriul Penitenţeĭ deslegare (2), mărturisire (3), înpăcare (4), al doilea Botez (5), adoua scândura (de mântuire) din naufragiŭ (6), etc. etc.

1-iŭ. Misteriul Penitenţeĭ este instituit de Domnul după învierea sa, când arătânduse discipulilor seĭ care eraŭ adunaţĭ la un loc, afară numaĭ de Thoma, solemnel le-a ḑis lor: *Pace vouě, şi acestea ḑicênd, a suflat, şi a ḑis lor : luaţĭ Spirit Sânt. Cărora veţĭ erta pěcatele ertase-vor lor; şi cărora le veţĭ ţinea, ţinute vor fi* (Ioan XX, 21—23).

D n aceste cuvinte să vede, a) că însuşĭ Domnul

(1) Cacĭ penitenţa póte fi luată şi se înţelege încă şi în sens de virtute.
(2) Tertul. de poenit. C. IX, X.
(3) Ἐξομολογήσις, Irin. Adv. hær. 1, 1 ., n. 5, 7.
(4) Augustin de Civ. Dei XX, 9. n 2.
(5) Concil. Cartag. V. c. XI.
(6) Tertulian de pœnit, c. IV; Ieronim, Epist. ad Pammach et Ocean. de error, Orig; Epist. XCVII ad Demetriad. de serv. virginit.

a predat Apostolilor, şi prin urmare şi următorilor lor, puterea sa divină de a erta saŭ a nu erta ómenilor pěcatele; b) a erta saŭ a nu erta anume prin Sântul Spirit, adică, prin puterea şi lucrarea Luĭ nevěḑută, şi c) fără îndoială, a exprima acéstă putere printr'un chip věḑut într'o lucrare óre-care. Vrea să ḑică, Penitenţa se arată un real misteriŭ, cu tóte proprietăţile adevěratelor misteiriĭ.

Afară de acésta, Christos Mântuitorul încă înainte a exprimat de douě orĭ făgăduinţa despre acest misteriŭ. — Prima dată, când a ḑis Apostoluluĭ Petru care l'a mărturisitŭ pre El în persóna tuturor Apostolilor de fiŭ a luĭ D-zeŭ: *Iţĭ voiŭ da ţie cheile Impărăţieĭ cerurilorŭ; şi or-câte veĭ lega pre pămêntu vor fi legate şi în cerurĭ: şi or-ce veĭ deslega pre pămêntŭ va fi deslegat şi în cerurĭ* (Math. XVI, 19). A doua-óră, când El ca şef al Bisericeĭ a declarat acésta înaintea tuturorŭ Apostolilor: *Dacă* (cine-va) *nicĭ de Biserică nu ascultă să'ţĭ fie ţie ca un păgân şi vameş. Amin grăesc vouě, orĭ câte veţĭ lega pre pămênt vor fi legate şi în cerŭ: şi orĭ câte veţĭ deslega pre pămênt vor fi deslegate şi în cerŭ.* (Math. XVIII, 17, 18).

2-lea. Misteriul Penitenţeĭ a esistat în Biserică din timpul Sânţilor Apostolĭ, şi păstoriĭ Bisericeĭ tot-d'auna saŭ folosit de dreptul dat lor de D-zeŭ — de a lega şi a deslega. Aşa, în canónele apostolice se ḑice: „Dacă cine-va, Episcopŭ saŭ preot, pre cel ce se întórce de la pěcat nu'l primesce, ci 'l respinge: sa fie depus din trépta preoţieĭ, căcĭ întristéză pre Christos, care a ḑis: bucurie este în cerŭ pentru un pěcătos ce sě pocăeşce" (Can. 52).

In Constituțiunile Apostolice, să amintesce cu multă claritate șefilor Bisericeĭ, pe de o parte, că lor le e dată de D-zeŭ puterea de a lega și a deslega (1), și să propun numeróse învĕțăturĭ, cum să judece diferite genurĭ de pĕcate (2), și cum să se pórte cu ceĭ ce să căesc (3); iar pe de alta, să poruncesce credincioșilor a respecta pe părințiĭ lor spiritualĭ: „pentru că eĭ aŭ primit de la D-zeŭ puterea viețeĭ și a morțeĭ, puterea de a judeca pre pĕcătoșĭ și a'ĭ osândi la mórtea foculuĭ vecĭnic, iar pe ceĭ ce se căesc a'ĭ deslega de pĕcate și a'ĭ întórce la viéță" (4). Nu cu maĭ puțină claritate atestă acésta și dascaliĭ anticĭ aĭ Bisericeĭ; spre esemplu:

Sântul Ciprian; „Și după credință maĭ mult, și după frică maĭ b..nĭ sunt aceia, care nu aŭ făcut nicĭ o abatere însemnată, ci numaĭ cât gândesc la vre-o abatere, o și mărturisesc cu înfrângere de (inimă) și sinceritate înaintea preoților luĭ D-ḑeŭ, îșĭ desfășură consciința, îșĭ espun greutatea sufletuluĭ, și cu tóte că rana este mică și nepericulósă caută doctoria mântuitóre.... Vĕ rogŭ pre voĭ prea iubițĭ frațĭ, să 'șĭ mărturisiască fie-care pĕcatele pînă când, ceĭ ce aŭ greșit, se află încă în acéstă viață, când mărturisirea póte fi primită, când satisfacerea și ertarea sevĕrșită de preoțĭ, este plăcută înaintea Domnuluĭ." (5)

(1) Const. Apost. II, c. 11, 12.
(2) Ibid. c. 15, 16.
(3) Ibid. c. 38. 40, 41—43, 48.
(4) Οὗτοι γὰρ παρὰ Θεῷ ζωῆς καὶ θανάτου ἐξουσίαν εἰλήφασιν... Ibid c. 33.
(5) De Laps. c. 28, 29, în Patrolog. curs compl. T. IV, p. 488, 489

S-tul și Marele Athanasie : „Precum omul botezat de un om, adică de un preot se lumineză prin darul Sântuluĭ Spirit; așa și cel ce'șĭ mărturisesce păcatele sale în (misteriul) penitențeĭ primesce ertare de ele prin preot cu charul luĭ Is. Chr." (1).

S-tul și Marele Vasilie : „Este neapărat a marturisi păcatele înaintea aceluea, căruea îĭ e încredințată iconomia misteriilor luĭ D-deŭ" (2). Mult maĭ favorabilă (p. monachĭ) și maĭ nepericulósă este acea mărturisire, care să face înaintea unuĭ preot bétrên, capabil de a propune un mijloc înțelept de penitență și îndreptare" (3).

S-tul Ioan Chrisostom : „Eĭ (preoțiĭ) locuesc pe pământ, dar sunt admișĭ a despune de cerŭ, primind ast-fel de putere, pe care D-deŭ n'a dat'o nicĭ Ângerilor, nicĭ Archanghelilor. Căcĭ nu s'a dis Ângerilor : *iar câte vețĭ lega pre pământ* .... Și autoritățile (laice) aŭ puterea de a lega pre pământ, însĕ numaĭ corpurile; dar acéstă putere (a preoților) privesce pe însușĭ sufletul și se înalță pănĕ la cerŭ, căcĭ aceia ce preoțiĭ chotărăsc aicĭ, aceia D-zeŭ confirmă sus, și stăpânul se unesce cu opiniunia servilor seĭ" (4).

Aceiașĭ învățătură despre misteriul Penitențeĭ o edă : Tertulién 5), Lactanție, Grigorie Nisu, Am-

(1)... Διὰ τοῦ ἱερέως λαμβάνει τὴν ἄφεσιν χάριτι Χριστοῦ. (Adv. Novat. fragm. in Galland V, 213).

(2) О подвижн. правила, кратко излож., отв на вопр. 288, въ Тв. Св. Отц. IX, 360.

(3) Ibid. resp. la întreb. 110.

(4) Despre preuție III, 4. 5, pag. 59—60 în traduc. russă. S. P. 1836.

(5) Peccator, restituendo sibi institutam a Domino exomologesin, sciens, præteribit illam, quæ babylonium regem în regna restituit (De pœnit c. 12).

brosie, Ieronim, Augustin, Kiril Alexandrénul, (1), Papa Leon (2) și alțiĭ (3).

Din mărturiile aduse deja din S-ta Scriptură și din Sânțita tradiție se vede că puterea de a sĕvîrși Misteriul Penitențeĭ a fost încredințată la începutŭ de Domnul numaĭ Apostolilor (Math. XVIII, 18; Ión XX, 21; Cor. I Cor. XII, 28; II Cor., V, 18, 20), iar de la Apostolĭ a trecut la aceĭa cari 'ĭ-aŭ succedatŭ în Biserică — la episcopĭ și presviterĭ (Tit. I, 7) (4), însă așa că Sânțițiĭ servitorĭ sunt numaĭ instrumente vĕḑute în săvârșirea Misteriuluĭ, care nevăzut să săvârșesce prin eĭ de însușĭ Dumnezeŭ. Căcĭ este zis: *că orĭ câte vețĭ lega pre pămênt vor fi legate și în cerŭ; și orĭ câte vețĭ deslega pre pămênt, vor fi deslegate și în cer.* (Math. XVIII, 18). Spre întărirea aceștia se pot aduce și mărturiele dascălilor anticĭ, precum:

A luĭ Firmilian Episcopul Chesarieĭ Capadocieĭ (an. 233) care ḑice: „Puterea de a erta pĕcatele este dăruită Apostolilor și Bisericelor pe care eĭ le-aŭ fundat, fiind trimișĭ de Christos, și Episcopilor, care li-aŭ succedat“ (5).

(1) Lact. Divin. Inst. IV, 30; Gr. Nis. Homil. in eos, qui allios acerbe judicant, in T. II, pag. 234, Morel.; Ambros De pœnit. II, 7. 11; Ieron. In Math. XVI, 19; August. De adult. Coniug. 1, 28, n. 35; 11, 16, n. 16, 17; de civ. Dei XX, 9, n. 2; Cyril Alexand. In Iohan, XX, 23.

(2) Multum enim utile ac necessarium est, ut peccatorum reatus ante ultimum diem sacerdotali supplicatione salvatur.“ (Epist. LXXXV, c. 3, ed. Cacc)

(3) Acterius, in Luc. XV, 11. (Fragm. in Combefs. ucta., 228); Cassian., de Incarn., VI, 18.

(4) Can. Apost., 52;

(5) „Potestas peccatorum remittendorum apostolis ata est et ecclesiis, quas illi a Christo missi constituerunt, et episcopis, qui eis ordinatione vicaria successerunt“ (Epist. ad Cypr.).

A S-tuluĭ Ambrosie: „Cine póte a erta pĕcatele, afară de unul D-ḑeŭ, care de asemenea le értă prin aceia cărora li-a dat puterea de a erta?“ (1). — Şi în alt loc: „Dreptul acesta este dat numaĭ preoţilor“ (2). In al treilea loc: „Ómeniĭ sevĕrşesc numaĭ oficiarea întru ertarea pĕcatelor, dar nu arată că aŭ vre o putere óre-care proprie, căcĭ nu în numele lor értă, ci în numele Tatăluĭ şi al Fiuluĭ şi al sântuluĭ Spirit, eĭ cer, D-ḑeŭ dărueşce; aicĭ este supunerea omenéscă, iar mulţimea îndurărilor aparţine putereĭ supreme“ (3).

A S-tuluĭ Ioan Chrisostom: „Tatăl-ḑice el — tótă judecata a dat'o Fiuluĭ (Ión V, 22): acum vĕd, că Fiul tótă judecata acésta a dat'o preoţilor.... Preoţiĭ Iudeĭ aveaŭ puterea de a curăţi corpul de lepră, saŭ maĭ bine, nu a curăţi, ci numaĭ a atesta de curăţire (Leon c. XIV)....; dar preoţieĭ Nouluĭ Testament aŭ primit puterea nu numaĭ de a fi martorĭ celor curăţiţĭ, ci de a curăţi, şi pe lângă aceea nu lepra corpuluĭ, şi necurăţia sufletuluĭ“ (4).

A luĭ Paţian, Episcop Spaniol (apr. 370: „Tu ḑicĭ: unul D-ḑeŭ póte a erta greşalele. Drept. Dar şi aceea ce sĕvêrşaşce El prin preoţĭ, este puterea luĭ D-ḑeŭ“ (5).

A S-tuluĭ Leon Papa Romeĭ: „Mijlocitorul între D-ḑeŭ şi ómenĭ, omul Domnul Is. Chr. a dat şefilor Bisericeĭ puterea, ca şi eĭ să dea sânţire penitenţeĭ

(1) In Luc. t. V, n. 13.
(2) Ius hoc solis permissum sacerdotibus est (de pœnit. 1, c. 2, n. 7)
(3) De Spir. S. III. c. 8.
(4) Despre preoţie. III, 5. 6. pag. 60, 61—62. in traducerea rusă.
(5) Ad Sympr. Epist. 1, n. 6.

celor ce să căesc, și prin ușa impăcĕreĭ săĭ primiască curățițĭ, prin mântuitórea satisfacțiune, la cuminicarea cu Sântele Taĭne. Dar în acéstă lucrare tot-dé-una participéză însușĭ mântuitorul" (1).

In genere, dascăliĭ anticĭ aĭ Bisericeĭ afirmaŭ, că în Misteriul Penitențeĭ, însușĭ Chr. (2), saŭ Sântul Spirit (3) deslégă pĕcatele, iar pe pămênt, de organe vĕḑute ale acesteĭ puterĭ, dupĕ Sânțiĭ Apostolĭ, servesc Episcopiĭ (4) și presviteriĭ (5).

A se apropia la Misteriul Penitențeĭ pot numaĭ singurĭ creștiniĭ, care după ce s'aŭ curățit de tóte pĕcatele lor în Misteriul Botezuluĭ, greșesc din noŭ, pentru care și aŭ necesitate de un noŭ mijloc spre așĭ curăți consciința. Nu pot însĕ a se apropia la acest misteriŭ aceia, care nu sunt creștinĭ: eĭ datoresc maĭ întĕiŭ a se folosi de primul misteriŭ creștinesc, în care se deslégă tóte pĕcatele omenescĭ, și prin care, ca printr'o ușă intră în Biserica luĭ Chr. ca să aĭbă dreptul de a se folosi de cele-l-alte misteriĭ ale eĭ. Acéstă învĕțătură cunoscută tuturor din practica continuă a Bisericeĭ, aŭ exprimat'o cu claritate dascaliĭ anticĭ aĭ Bisericeĭ; spre esemplu, *S-tul Ciril Alexandreanul* care ḑice: „După părerea mea,

(1) ... Cui utique operi incessabiliter ipse salvator intervenit (Epist. LXXXIV, ed. Cacc.

(2) Orig. in Lev. homil. VIII. n. 10; Patian. Epist. ad. Sympr. III, n. 7.

(3) Ambros. de pœnit. 1, 2; Euseb. Qu. ad Marin. n. 9 (Mai 1, 277); Cyr. Alex. in Iohan. XX, 33.

(4) Const. Apost. 11, 12. 20. 21; Firmilian. Epist. ad Cypr. (inter. Cypr. Epist. LXXV); Athan. Magn. Homil. in Illud; profecti in pagum. n. 7; Ambros. de pœnit. 11, 2.

(5) Orig. in Num. Homil. X, n. 1; Iacob al Nisib. de pœnit. Serm. VII; Ieron. in Math. XVI, 19; Theodorit. in Exod. qu. XV.

ómeniĭ investițĭ cu (Sântul) Spirit prin două mijlóce, lasă saŭ țin pĕcatele: întêiŭ când pe uniĭ — care se arată demnĭ după chipul viețeĭ şi a cercăreĭ în credință — ĭĭ admit la Botez, iar pe alțiĭ, care încă nu s'aŭ făcut demnĭ de el, nu'ĭ admit şi nicĭ le comunica charul divin; al doilea, când értă saŭ nu értă pĕcatele, supunênd oprireĭ pe fiĭ Bisericeĭ, care greşesc, şi ertând pe ceĭ ce să căesc" (1). Asemenea şi Fericitul Augustin dice: „Pĕcatul .... dacă el este sĕvêrşit de catechumen, se spală prin Botez; iar dacă'ĭ sevêrşit de cel botezat, se vindecă prin Penitența" (2).

---

(1) In Iohan. XX, 23.
(2) De adult. coniug. 11, 16, n. 16. cfr. Tertul. de pœnit, c. 7. 12.

DISCURSUL IMPERATORULUĬ CONSTANTIN
LA
I-iul SINODŬ ICUMENIC [1].

Dreptul și Prea-puternicul Dumneḑeŭ a pregătitŭ multe căĭ pentru mântuirea genuluĭ omenescŭ, și între acestea, cea maĭ gloriósă și maĭ minunat de bună este aceea, prin carea ne-a adunatŭ pre toțĭ în Sânta catholica Biserică, ca într'o locuință domnéscă a credințeĭ; — acésta e maĭ presus de orĭ-ce minune. Pe deoparte noĭ vedem că acoperemêntul acesteĭ locuințe atinge strălucirea stelelor, ĭar pe de-alta observăm că temelia eĭ, chiar la începutul lucruluĭ, prin puterea divină 'șa întins rădăcinile așa de adânc și trainic, încât poate să se simtă de tótă lumea. Doĭ-spre-zece stălpĭ nemișcațĭ, albițĭ de zăpadă, cu puterea Dumnezeireĭ rescumpărătoruluĭ nostru, susțin ne întreruptŭ învĕțătura credințeĭ. Pentru ca să înțelegem acest lucru fără nicĭ un comentariŭ premeditat și să primim adevărata credință din sufletŭ, D-ḑeŭ a dăruitŭ resonuluĭ nostru convingerea în sanctitatea nemuritóreĭ séle legĭ, și ceĭ ce voesc merg prin porțile eĭ, sub conducerea curateĭ și sânteĭ dorințĭ, cu singura convicțiune a mințeĭ sănătóse. Acéstă casă a Domnuluĭ este păzită de două garde: pe deoparte, frica de D-ḑeŭ pentru îndreptarea cugetărilor unor ómeni, ĭar pe de alta, pentru ceĭ ce

[1] Gelas. hist. Conc. nic. I. II. c. VII. NB. Acest discurs este tradus din cartea intitulată „Дѣянія Вселенскихъ Соборовъ“ — Actele Sinódelor ecumenice. Казань 1859.

cugetă sănătos, de pururelnica dragoste a luĭ D-ḑeŭ, care este recompensa inţelepciuneĭ. Când aceste garde se află la uşile prea sântuluĭ loc, uşile deschise primesc dreptatea, carea ca trăitóre înăuntru, este nevătămătóre ; iar ce se atinge de nedreptate, ea nu trebue să se apropie de uşă; fiindŭ inlăturată de garte, ea să depărtéză de acest loc. Aceste atât de învederate lucrărĭ ale iconomieĭ divine, prea onoraţĭ şi prea lăudaţĭ fraţĭ, m'aŭ făcut să mě luminez cu lumina cea eternă şi neperitóre, pentru ca eŭ cel ce am statŭ departe de ea, când se clătea credinţa în sufletul meŭ, să nu mě facă vătămător de dreptate. Despre ce dar să vě vorbesc eŭ maĭ întâiŭ? Să vă vorbesc despre fericirea pe care o simt în inima mea? Saŭ despre bine-facerile divine ce mi s'a făcutŭ de Atot-puternicul D-ḑeŭ? Ele saŭ rěvărsatŭ asupra mea cu atâta abondenţă în cât sunt de-ajuns, ca Domnul nostru şi părintele totuluĭ să mě umiléscă. Pra onoraţĭ fraţĭ, care susţineţĭ adevěrata credinţă! Credeţĭ cele ce am să vě spun.

De şi spiritul meŭ, plinŭ de bine-facerile luĭ D-ḑeŭ, se simte fericitŭ, şi pentru aceea póte a face nenuměrate doxologiĭ cătră Binefăcătorul seŭ; însă nicĭ unŭ cuvêntŭ nicĭ chiar mintea, dupre cum atestă adevěrata credinţă, nu sunt în stare aĭ servi cu demnitate. Şi acésta este cu totul adevěratŭ. De şi mintea în deplina recunóscere a nenumeratelor marĭ facerĭ de bine a luĭ D-ḑeŭ, póte dupě natura sa, a se înălţa în domeniul ce este maĭ sus de acela în care trăesce corpul nostru; limba însă fiind închisă

în limitele corporale, tace cu totul, când, în aparență se decide a vorbi ceva spre măreția luĭ D-ḑeŭ. Cine dintre noĭ are așa de ageră minte, care, uitândŭ acestea, cu îndrăsnélă ar începe a afirma, cum că póte a exprima laude demne de marele și Atot puternicul D-ḑeŭ, Creatorul atot ce póte fi maĭ frumos? Cine se gândesce la mareția Dătătoruluĭ de lege, care i-a datŭ ființa și viața, acela ușor se convinge, că hotărîtor nu se pot găsi cuvinte, pentru a lăuda pre D-ḑeŭ dupre cum se cuvine. În urmarea acestora, ce trebue să ḑic eŭ spre a 'mĭ justifica modestia, dacă nu acea ce ni arată cuvîntul divin de adevărat? Adevĕrata măreție se atestă, și adevĕrata adorațiune anume atuncĭ se dă luĭ D-ḑeŭ, când în convorbirile despre El se înlătură orĭ ce abaterĭ saŭ erorĭ.

O dacă eŭ, companionul vostru, așĭ avea astfel de abondent darŭ al cuvântuluĭ, ca să pot lăuda acele fapte demne de glorie, pe care divinul nostru Mîntuitor, Proniitorul tuturor creaturilor, dândŭ oamenilor exemplu de misericordia sa, a venit pentru mântuirea nóstră, când a binevoit a se înbrăca în corpŭ curat, priimit de El din Prea-curată Fecióră!

Despre ce voĭ vorbi eŭ.? Despre învĕțătura și măreția Luĭ? Dar cum pot eŭ să vorbesc despre acele misteriĭ divine, despre care nimenĭ n'a învĕțat nicĭ odată, și pe care le-a descoperit însușĭ unicul dascăl? Ce voĭ zice eŭ despre divina luĭ providență care a liniștit marea mulțime de popor, hrănită fiind cu o mică cantitate de nutriment, ș'a-nume : Cu puține pânĭ și cu doĭ peșcĭ? Atât de mare e puterea divineĭ luĭ providențe.

El a înviat pre Lazăr cel mort cu care era în amiciție redân-duĭ viață.

Și încă ce să zic despre aceea Prea-curata Divinitate, care privind la óre care femee într'un chip neexprimabil, și învrednicind'o a convorbi cu sine, la moment a vindecat'o și a deslegat'o de orĭ ce nelinisce (păcat)?

Cine póte a vĕ espune cum se cuvine, acea minunată împrejurare, cum cel ținut mult timpŭ de o bólă incurabilă, slăbănogit de tóte membrele sale, din care causă și zăcea culcat nemișcat, însănătoșindu-se de-o-dată prin doctoria divină, ridică pe umeriĭ seĭ patul pe care era culcat, și cu mulțumitóre doxologie cutreeră laturile patrieĭ sale? Cine este atât de elocinte ca să spună cum El, umblând pe mare în timpul furtuneĭ, a precurmat'o prin cuvîntul sĕŭ, 'ĭ- a oprit puterea și a trecut ca pe uscat pe deasupra mareĭ adâncĭ? Saŭ despre acea liniștită răbdare, cu care El, victorios a alinat furia poporuluĭ neînțelegător și domolindu'ĭ brutalitatea la supus legeĭ? Saŭ în fine, despre acele marĭ și prea glorióse lucrărĭ ale divinitațeĭ Luĭ, prin care trăim și ne întărim, (și prin) care nu numaĭ așteptăm fericirea viitóre, ci într'o mĕsură óre-care deja o și posedăm? Ce să zic eŭ maĭ mult în puțin preparatul meŭ discurs, afară numaĭ că sufletul meŭ cel rescumpărat cu sângele Luĭ, trebue să fie în tot-dé-una curatŭ; că, Atot-puternicul D-ḑeŭ ce locuesce în cerŭ, care pentru mântuirea genuluĭ omenesc, și cu deosebire, pentru arătarea prea mareĭ séle dreptățĭ, a învoit divinuluĭ seŭ Fiŭ a se înbrăca într'un prea curat corp

și cu kipul acesta a se face Mântuitorul corpuluĭ omenesc. După acésta, până la ce grad, neînțelegătoriĭ inimicĭ aĭ adevĕruluĭ, care, ca și cum ar fi ținuțĭ de vre-o pâclă a întunericuluĭ celuĭ pagubitor, îndrăznesc a face felurite comentariĭ la prea sânta și mântuitórea economie divină. Eŭ vĕ voiŭ spune în scurt, pe cât credința și simțul dinnăuntru mĕ vor ajunta. Și anume: ideile defăimătóre ale acestor ómenĭ ajung până la atâta nerușinare, în cât nu se sfiesc de a vorbi cu necuratele lor gurĭ, că A tot-puternicul D-ḑeŭ nu a creat și nicĭ nu ar fi voit a crea, tot ce ni se spune de legea divină. O voce impie, ce după dreptate chiemĭ asupră-țĭ cea maĭ aspră resbunare! Nu este nebunie, și nu este îndrăsnețŭ lucru a voi să fie lipsită de glorie acea bine-facere a luĭ D-ḑeŭ, pe care nimenĭ dintre ómenĭ nu póte pe deplin a o cuprinde cu mintea sa? Ce este maĭ demnŭ de D-ḑeŭ de cât curația sufletuluĭ? Ea a eșit din isvorul cel maĭ sânt al dreptățeĭ, s'a respândit în tótă lumea și a datŭ ómenilor puterĭ spre sĕvêrșirea celor maĭ sânte virtuțĭ pe care maĭ nainte eĭ le socoteaŭ de inimice; înlăturând esemplul lor cel rĕŭ, ca a convins pe cele-lalte popóre a se conforma cu aceste virtuțĭ. Asupra lor, dupe propia observare, putem dice, lucră vedut charul divin al Mêntuitoruluĭ nostru D-ḑeŭ; Dupre intocmirea Luĭ, nebunia lor ce ḑilnicŭ se escita așa de puternic în decursul maĭ multor anĭ, a primit în fine mântuitórea doctorie. S'a întêmplat însă, că, ceĭ întorșĭ odată, iarășĭ aŭ despreţuit charul luĭ D-ḑeŭ; dar prin însașĭ nestatornicia lucrurilor omenescĭ aŭ înțeles că sunt în rătăcire. Atot-puternicul D-ḑeŭ a predespus totul prin dirigirea li-

niştită a divinităţeĭ sale; dar nebunia omenească, necăutând la nemărginita iubire de ómenĭ a luĭ D-ḑeŭ, care a întrebuinţat tóte mijlócile spre mântuirea sufletelor omenescĭ, înlăturând dela sine lumina adevěrateĭ cunóscerĭ de D-ḑeŭ, care a strălucit aşa de clar chiar în formarea şi ordinea lumeĭ vĕḑute, prin extrema ura şi nerecunoştinţă, cu propria perdere, a lucrat contra putereĭ luĭ D-ḑeŭ celeĭ-mântuitóre. Nimine nu a fost strein de rĕutate; felurite genurĭ de prejudiţiurĭ aşa de departe şi întins s'aŭ respândit în inimele omenescĭ, încât strălucirea lumineĭ a fost încunjurată pentru eĭ, de demna de dênşiĭ întunecare, şi mulţĭ dintre eĭ s'aŭ lipsit pentru tot-dé-una de lumină. Insĕ nicĭ o putere a cuvêntuluĭ nu póte desrădăcina din sufletul meŭ convicţiunea în aceea ce am ḑisŭ maĭ sus. Căcĭ rĕul n'a putut sta contra aceleĭ pedicĭ puternice, ca să triumféză in totul puterea — *Cuvêntul* viŭ al adevĕruluĭ, unica gardă atot-puternică a tuturor lucrurilor şi ajutătorul mântuireĭ nóstre. Acest prea sânt Cuvênt păstréză în noĭ cunoştinţa de acela care ni-a dat libertate şi ne procură strălucirea lumineĭ ceĭ adevĕrate. Care să fie cauza, că popórele păgâne, ne căutând la lumina cerească, cu despreţ cătră adevĕrata evsevie, caută lumina pământéscă ce nu are nicĭ un temeiŭ de adevĕr, nicĭ claritatea lumineĭ curate, nicĭ puterea divinităţeĭ cerescĭ. Minunat lucru ! Eĭ încă şi acum persistând în rătăcire şi ne căutând la D-ḑeŭ, nu vĕd lumina universală şi nu încetéză a se pângări pre sine cu faptele lor cele hâdoase. Propunând spre închinare lemne, petre, aramă, argint, aur şi alte obiecte pămênteşĭ, şi solemnelex-

primând speranța vieței lor in ele, le edifică templurĭ cu admirabile podóbe, și după aceea se laudă încă cu cerimoniele serviciuluĭ lor; măreția producțiunelor emise de eĭ înșiĭ presintă minunĭ demne de privirele lor. Daca eĭ fac asemenea, este înțeles, că nu aŭ nicĭ idee, nicĭ vedere, și pentru aceca sunt silițĭ a se fali cu producțiunele lor. Eĭ nu văd cum și cât de mare este Atot-puternicul D-ḑeŭ, cauza și judecătorul tuturor; El nu li este cunoscut din cauza prevențiunelor în demnitatea lor părută. Dupé dispunerea Luĭ, corpul nostru a primit forma ce'ĭ aparține, și pentru ca în noĭ să se conserve armonia la fie-care încordare a activităței noastre, El a legat tóte membrele cu vine fórte tarĭ. Când tóte acestea prin lucrarea creatóre aŭ fost terminate, El a suflat în ele spirit, care a trebuit să le mișce și să le întărésca; a dat vedere ochilor noștri și a pus în capul nostru mintea, și aci a închis (concentrat) tóte puterile activităței nóstre ce cugetă. Dacă tot cel ce are minte sănătósă ar observa importanța acesteĭ construcțiunĭ, și, lăsând aceea ce nu se póte cuprinde nicĭ cu cuvêntul nicĭ cu cugetarea, ar reconoașce puterea cea mântuitóre și vecĭnică a nemuritoruluĭ D-ḑeŭ; atuncĭ nu ar putea să cadă așa de ușor în vre-o eróre, ci ar avea posibilitatéa de a vedea și a înțelege cu claritate, că totul e creat cu puterea luĭ D-ḑeŭ, și e creat așa, cum El a binevoit a crea. Dumneḑeésca Scriptură ni dă a înțelege cu claritate, că necunoștința luĭ D-ḑeŭ între ómenĭ e provenită dela arbitrara lor conduită, și că prima eróre a resonuluĭ a provenit dela ura inimiculuĭ asupra bietelor suflete ale nenorociților ómenĭ.

Nesciinţa de D-ḑeŭ s'a arătat în lume anume din acel timp, când ceĭ doĭ oamenĭ creaţĭ la începutul lumeĭ, nu aŭ păzitŭ sânta şi divina poruncă cu cuvenita îngrijire, iar dupe ce strămoşi noştrĭ prin voia divină aŭ fost alungaţĭ (din raiŭ), nesciinţa din ce în ce maĭ mult s'a înmulţit şi s'a respândit pe pământ; nenorocirea ominéscă s'a întins în tóte părţile Răsăritului şi ale Apusuluĭ şi le-a sguduit chiar în fondament; învingerea putereĭ inimice a supus minţile tuturor oamenilor şi le-a întunecat. Dar la sfârşitul timpurilor, D-ḑeŭ liberéză prin mine servitorul sĕŭ nenumerată mulţime de popóre supuse juguluĭ acesteĭ şerbiĭ, şi (le) aduce la lumina sa. Aşa iubiţĭ fraţĭ, eŭ sunt convins de prea curata credinţă, şi tot-o-dată sunt convins că posteritatea, după deosebita provedinţa divina şi minunata bine-facere a nemuritoruluĭ nostru D-ḑeŭ către mine, îşĭ va aduce aminte de mine. Şi aşa primiascĕ-mĕ prea-onoratul Sinod al Sânteniei vóstre! Nu închideţĭ pentru mine porţile Sânteĭ Biserici care este curata şi comuna nóstră mumă a tuturor! De şi mintea mea se socóte neaptă (neproprie) de a espune curăţia cea maĭ perfectă a credinţeĭ catholice, totuşĭ mĕ îndémnă a lua parte la consultarea şi deliberaţiunele vóstre.

Respectabilul numer al smerenieĭ vóstre s'a înpodobit cu sigiliul tuturor virtuţilor celor maĭ frumóse şi atinge deja porţile nemurireĭ, când voĭ, observând pacea credinţeĭ catholice, aţĭ începutŭ a erta cu marinimie inprudenţa frăţieĭ nóstre. Căcĭ aceea şi luĭ D-ḑeŭ îĭ e plăcută, şi cu credinţa Bisericeĭ catholice conformă, şi pentru interesele comune folositóre; ca, ast-fel pentru pacea cea maĭ nepreţuită,

pogorîtă nouě de sus, cu toțiĭ înpreună să înălțăm mulțimire demnă de bogata luĭ milă.

Şi în adevěr, cât de greŭ, şi tot-o-dată supărător ar fi, — dupě învingerea inimicilor dinafară, când nimenĭ din eĭ numaĭ îndrăsnesce deja asc rădică contra nóstră, — cât de greŭ, ḑic, ar fi să ne combatem (slăbim) singurĭ pe sine, şi prin acésta să aducem bucurie inimicilor noştri, şi cu deosebire cu ocazia, când noĭ discutăm despre lucrurĭ divine, avênd învěțătura cea maĭ curată a întru tot Sântuluĭ Spirit, predată noă în Sânta Scriptură! Căcĭ cărțile evangelistilor şi ale apostolilor şi scrierile profeților vechĭ ne învață cum trebue să gândim despre divinătatea supremă. Şi aşa înlăturând orĭ-ce discuțiunĭ agitate să resolvăm obiectele în cestiune cu doveḑile din Scripturele inspirate de D-ḑeŭ,

AL TREILEA DISCURSŬ

al

Sântuluĭ Ión Chrisostom

contra

Adversarilor vieţeĭ monastice

TRADUCŢIUNE DE PROTOSYNCELUL GHERASIM SAFFIRIN

Urmare. Vedĭ No. 3 anul al VIII-lea pag. 222.

12. Să ne fiă de ajunsŭ de a ó pune celor necredincioşĭ aceste argumente. Câtŭ despre crestinĭ, afară de aceste raţiunĭ, trebue să atragemŭ atenţiunea lor asupra exemplelor ce ne daŭ propriele nóstre *animalĭ*. Unde vomŭ găsi noĭ aceste exemple? în aceĭ marĭ bărbaţĭ, în aceĭ sânţĭ din începutul Crestinismuluĭ cărora litere le eraŭ necunoscute; în aceia carĭ veniră dupĕ eĭ şi carĭ, deşi iniţiaţĭ în cunoscinţe, n'aveaŭ nicĭ cum experienţa artificielor discursuluĭ; în aceia în fine care pre lângă cunoscinţa literelor întruniaŭ şi mijlócele studiate ale elocinţeĭ. Ceĭ d'ântâiŭ ignoraŭ dar cu desăvêrşire şi pre una şi pre alta; eĭ ereŭ streinĭ şi de litere caşi de artificiele oratorice. Şi cu tóte acestea, chiar în acele subiecte carĭ reclamă imperiosŭ o elocinţă energică, eĭ aŭ lăsatŭ pre oratoriĭ ceĭ maĭ celebriĭ la o distanţă atâtŭ de mare încât acestia din urmă sémănă pre lângă dînşiĭ cu nişce copiĭ fără inteligenţă. Persuasiunea fiindŭ caracteriul distinctivŭ al elocenţeĭ, pre când filosofiĭ n'aŭ triumfatŭ nicĭ măcarŭ asupra unuĭ singurŭ tiranŭ, aceştĭ ómenĭ fără litere şi fără cultură aŭ transformatŭ cu tóte aceste pămêntul întregŭ; de unde urmédă că, aşa ignoranţĭ şi aşa inculţĭ cum aŭ fostŭ, eĭ rĕpescŭ premiul înţelepciu-

neĭ savanților și oratorilor celorŭ maĭ renumițĭ; atâtă este de adevĕratŭ că adevĕrata ințelepciune și adevĕrata sciință nu sûntŭ în fond decât frica luĭ Dumnedeŭ. Să nu mi se dică cu tóte acestea că cugetŭ de a face din ignoranță o lege pentru copiĭ. Numaĭ să mi se garantede lucrurile necesarie. și nu mĕ voiŭ opune acestorŭ studiĭ de supra-datoriă. Dupre cumŭ ar fi culmea neghiobieĭ și a eșireĭ din mințĭ, ca, pre când un edificiŭ este crăpatŭ pênĕ în temeliile luĭ și amenință de a cădea, să se ocupe cine-va a-lŭ tencui în loc de a se gândi să-ĭ pună proptea; de asemenea, ar fi o îndĕrĕtniciă afară din rînduială de a-ĭ împedica tencuirea, când zidurile sûntŭ de o soliditate învederată. Pentru a-țĭ arĕta cât de multŭ iubescŭ acéstă doctrină, ceea-ce deja aĭ vĕdutŭ confirmêndu-se prin fapte, o veĭ vedea încă în istoria ce-țĭ voiŭ nara.

Unŭ tênĕrŭ, de o familiă bogată, veni să locuéscă câtŭ-va timpŭ, în orașul nostru pentru a studia aci literatura latină și literatura grécă. Acestŭ tênĕr era însoțitŭ de un guvernorŭ al căruĭ unică grije era de a forma sufletul eleyuluĭ sĕŭ. Find-că acestŭ învĕțătorŭ era unul dintre solitariĭ munților noștriĭ, mĕ duseĭ să îlŭ găsescŭ, să îlŭ întreb pentru-ce, după ce a îmbrățișatŭ unŭ genŭ de viéță atâtŭ de perfectŭ, 'lŭ părăsise pentru funcțiunile multŭ maĭ puçinŭ nobilĭ de guvernorŭ: elŭ 'mĭ respunse că nu le va exercita multŭ timpŭ, și, luândŭ lucrurile dela isvorulŭ lorŭ, 'mĭ dede explicațiunile următóre: «Părintele acestuĭ copilŭ, 'mĭ dise elŭ, este gâlcevitorŭ, încăpĕțînatŭ, și cu totulŭ dedatŭ bunurilorŭ lumeĭ acesteia, mamă-sa, din contra, este blândă, resonabilă, virtuósă și neîndreptându-șĭ privirile eĭ decât cătrĕ cerŭ. Decĭ tatălŭ, care s'aŭ distinsŭ în lupte, ar voi sĕ regulede pre fiiulŭ seŭ în aceeașĭ carieră. Mama, în locŭ de a împărtăși vederile și dorințele bărbatuluĭ sĕŭ, este cu totulŭ depărtată de ele; ea nu poftesce și nu doresce pentru fiiulŭ seŭ altă gloriă de câtŭ gloria viețeĭ solitare. Dar că nu a îndrăsnitŭ să se destainuéscă întru acésta înaintea bărbatuluĭ seŭ, temên-

du-se ca nu cum-va cea maĭ mică insinuațiune să determine pre acesta a încărca copilul cu férele lumeĭ maĭ înainte de timpŭ, a-lŭ depĕrta dela primul seŭ scop, și, oblicgêndu-lŭ de a încinge sabia, a-lŭ angajea prin urmare în acea cale de negligență și de desmățare din care este maĭ târḑiu aprópe imposibile de a eși, ea recurse atuncĭ la unŭ artificiŭ. Mĕ chiamă în casa sa, 'mĭ comunică dorințele ânimeĭ séle, și, luândŭ mâna copiluluĭ, o așeḑă între'ale mele. Intrebându-o să 'mĭ explice acéstă purtare, nu 'ĭ remânea, 'mi respunse ea, alt mijloc de a asigura mântuirea fiuluĭ seŭ decât acesta; adică, de a mĭ-încredința mie copilul, ca guvernoreluĭ seŭ; să bine-voéscă a lua acéstă sarcină și să viŭ cu eĭ în acestŭ orașŭ; că ea va face pre tatăl să înțelégă că studiul literelor ar fi fórte utile, chiar persónelor care îmbrățișéḑă cariera armelor. Dacă este datŭ de a reeși, adause ea, ți-va fi lesne, ocupândŭ cu fiĭulŭ meŭ o locuință particulariă, de a-l forma în libertate, la adăpost de orĭ-ce împedicare, fie din partea tătăluĭ seŭ, fie din partea ómenilor caseĭ, și de a regula viéța sa după cum ea ar fi într'o monastire. Dă-mĭ déră acestŭ concursŭ și nu refusà rolul ce 'țĭ ofer într'acéstă întreprindere. Nu este aicĭ cestiune de lucrurĭ carĭ să 'mĭ fie indiferințĭ; lupta și periculul împregiurulŭ sufletuluĭ copiluluĭ meŭ se îndesuescŭ. Nu considera cu unŭ ochiŭ fărĕ de grije periculele la carĭ este expusă ființa care 'mĭ este cea maĭ scumpă; smulge-lŭ din pedicele carĭ 'lŭ încongióră, din tempesta, din prăpastia care 'lŭ amenință. Décă nu voiescĭ să 'mĭ acorḑĭ acéstă favóre, nu 'mĭ maĭ rĕmâne decât de a face ápelŭ cătrĕ ênsușĭ Domnulŭ, și de a-lŭ lua de martur că n'am omis nicĭ unul din mijlócele capabilĭ de a asigura mântuirea acestuĭ fructŭ al interioruluĭ meŭ; ast-felŭ încât eŭ sûntŭ nevinovată de sângele seŭ. Décă i s'ar întêmpla ca să împărtășéscă sórta comună tinerilor carĭ trăescŭ în moliciune și negligență, de la tine, din propriele téle mânĭ, Dumneḑeŭ, în ḑioa cea înfricoșată, va reclama sufletul acestuĭ sĕrmanŭ copil. Ea vorbi multŭ pe acestŭ tonŭ; torentele de lacrimĭ și mărtu-

ririle de întristare cu care 'şĭ însoţea cuvintele mĕ deciseră în fine a nu respinge propunerea sa, şi ne despărţirăm dupĕ ce am chotărîtŭ planul nostru de purtare.

Acéstă mĕsură nu va remâne nicĭ cum fărĕ resultatŭ. Generosul solitarŭ cârmui atât de bine pre copilul care i se încredinţase, şi 'lŭ aprinse în scurt timp de o aşa de învăpăétă dragoste pentru viéţa religiósă, încât se vĕdu rumpênd de grabă tot felul de legăturĭ, alergênd la pustiă, şi fu chiar nevoiă de unŭ frêŭ noŭ pentru a reprima excesele zeluluĭ seŭ şi a'lŭ aduce la o dréptă moderaţiune. Eră de temutŭ ca o asemenea învăpăiare să nu descopere maĭ înainte de vreme secretul ce voiaŭ sĕ lŭ ascundă şi să nu râdice încurcăturĭ supĕrătóre mameĭ, guvernoruluĭ şi în generalŭ tuturor solitarilorŭ. Décă tatăl s'ar fi însciinţatŭ despre demersulŭ fiuluĭ seŭ, nu şĭ-ar fi datŭ odichnă pênă când nu ar fi aprinsŭ persecuţiunea, nu numaĭ contra sântelor persóne carĭ priimise copilulŭ, déră contra tuturor individilor dedaţĭ la acestŭ genŭ de viéţă. Pentru acésta, luăndŭ pre copilŭ de o parte şi represintându-ĭ tóte aceste pericule, fără alŭ abate dela scopulŭ seŭ, din contra maĭ multŭ întărindu-lŭ, 'lŭ făcuĭ să locuéscă în oraşŭ şi să se dee studiuluĭ literelorŭ; că, astŭ-felŭ, elŭ ar face unŭ bine imensŭ tinerilorŭ de etatea sa, şi tatălŭ seŭ n'ar fi scosŭ din ignoranţa sa. Intervenindŭ dintru începutŭ, tatăl ar fi prăpăditŭ cu înlesnire aceste răsadurĭ de virtute încă fragede şi abia mărite. Déră lucrurile remânêndŭ timpŭ maĭ îndelungatŭ în acéstă stare, şi aceste resadurĭ prindêndŭ rădĕcinĭ adâncĭ, speram că tatălŭ, orĭ-ce s'ar întâmpla, nu va putea modifica întru nimica chotărîrile fiuluĭ seŭ. Cea ce, într'adevĕrŭ, se şi întêmplă, şi nu fuseĭ înşelatŭ în speranţele mele. După unŭ lungŭ intervalŭ, tatălŭ, atacândŭ scopulŭ fiuluĭ seŭ cu cea maĭ mare violenţă, departe de a clătina edificiulŭ virtuţeĭ séle, nu făcu de câtŭ de a'lŭ face şi maĭ solidŭ. Printre colegiĭ de studiŭ aĭ acestuĭ tênĕrŭ, mulţĭ profitară atâtŭ de bine de raporturile lor cu elŭ încâtŭ formară proiectulŭ de a urma exemplulŭ seŭ. Supt influenţa constantă a înţeleptuluĭ seŭ directore, elŭ semĕna cu o statuă pre care mâna

artistuluĭ o lucrédă fără încetare cu iubire, sufletulŭ seŭ căstiga în tóte dilele o nóuă frumusețe. Cea-ce era maĭ de mirare, este că în pertrecerea exteriórĕ a vieţeĭ elŭ nu diferia întru nemica de semeniĭ seĭ; nu afecta nicĭ cum manierĭ sĕlbatice şi grosolane; nu căuta nicĭ-o-dată să devină singularŭ prin hainele séle; exteriorulŭ sĕŭ, fysionomia sa, vocea sa.nu se departaŭ întru nimica de cea-cea se vede la ceĭ-l-alţĭ ómenĭ. Astu-felŭ, apucă elŭ în mrejele séle pre câţĭ-va dintre tineriĭ ce 'lŭ visitaŭ adese-orĭ, deşi în acelaşĭ timpŭ ascundêndu-şĭ tesaurele deînțelepciune ce purta în înima sa. Déră, orĭ-cine 'l-ar fi vedutŭ la elŭ acasa, 'lar fi luatŭ dreptŭ unulŭ din în aceĭ ómenĭ carĭ şĭ-aŭ stabilitŭ petrecerea lorŭ în munţĭ; casa sa era imaginea exactă a uneĭ monastirĭ, neconţinéndŭ nimica care să nu fiă de o adevĕrată necesitate. Totŭ timpulŭ de care putea dispune, elŭ 'lŭ consacra lectureĭ cărţilorŭ sânte. Fiindu-că învĕţa cu o extremă facilitate, nu întrebuința pentru studiele profane decâtŭ o mică parte din di, reservându-şĭ restulŭ pentru rugăciune şi pentru studiulŭ cărţilorŭ inspirate. Petrecea diua întrégă fără mâncare, şi, câte-o-dată chiarŭ, douĕ şi maĭ multe dile consecutive. Nopţile séle eraŭ ocupate cu aceleaşĭ exerciţiĭ, cu lacrimĭ, rugăciune şi citirea sânteĭ Scripture. Guvernorele seŭ ne comunică în secretŭ tóte aceste detaliĭ, căcĭ copilulŭ nu putea suferi ca ce-va din acestea să transpire în afară. După cele ce ne spunea învĕţătorulŭ seŭ, elŭ 'şĭ procurase o târsână pre care se odichniă în timpulŭ nopţeĭ, ca unŭ medlocŭ excelinte pentru a se destepta maĭ de grabă. In fine, viéţa sa era întocmaĭ asemenea viéţeĭ solitarilorŭ, şi nu înceta de a glorifica pre Dumnedeŭ care 'ĭ permisese de a se rădică cu unŭ sborŭ răpede în regiunile aceste sublime înţelepciunĭ.

Să mi se dee suflete pline de aceste dispositiunĭ, atarĭ guvernorĭ ca acesta; să se angajede cine-va de a lua aceleaşĭ mĕsurĭ, şi voiŭ subscrie la aceste proiecte de o miiă de orĭ cu maĭ multă grabă decâtŭ énşişĭ părinţiĭ. Dintr'acésta ar resulta de sigŭrŭ numeróse avantagie; căcĭ copiiĭ arŭ putea astŭ-felŭ, prin felulŭ lorŭ de viéţă, prin etatea lorŭ, prin raporturile lorŭ de fiă-care di, să exercite asu-

pra condisciplilorŭ lorŭ ò influență salutariă. Déră nímenea nu 'mĭ-va garanta aceste condițiunĭ și nu se va lega de a le observa. Astŭ-felŭ fiindŭ, ne-amŭ purta cu cea maĭ din urmă crudime, décă amŭ părăsi în foculŭ bătălieĭ, în locŭ de a'ĭ depărta din tétrulŭ resbeluluĭ, pre nisce luptătorĭ incapabilĭ de a se apěra, zăcêndŭ la pămêntŭ, acoperițĭ de rane, și deveniți pentru companioniĭ lorŭ o causă de slăbiciune. Unŭ generalŭ ar fi de o potrivă vrednicŭ de osândă, cândŭ ar depărta din acțiune pre nisce soldațĭ validĭ și propriĭ pentru luptă, séŭ cândŭ ar ordona de a nu râdica din câmpulŭ de bătăliă pre nefericițiĭ aceia, carĭ, străpunșĭ de loviture și întinșĭ pre pămêntŭ, arŭ paralisa mișcările restuluĭ armateĭ.

13. Cea maĭ mare parte din părințĭ stăruindŭ cu tóte acestea în dorința ca copiĭ lorŭ să intre în cariera literariă, ca cumŭ arŭ fi sigurĭ că'ĭ vorŭ vedea într'o ḍi atingândŭ culmea elocințeĭ,* noĭ nu vomŭ pune desbaterea pe terenulŭ acesta; nu vomŭ susține că cu așa de înalte speranțe vorŭ fi negreșitŭ înșelațĭ: noĭ vomŭ presupune că copilulŭ va vedea iubirea sa pasionată de artea oratoriă încununată într'o ḍi de succesŭ, și că se va rădica la gradulŭ ce aspiră. Totŭ-de-una va trebui să se pronunțe între aceste două partite: orĭ că copilulŭ va frecuenta șcólele și se va ocupa de a'șĭ orna inteligința; orĭ că se va retrage în solitudine pentru a se gândi la interesele sufletuluĭ sěŭ. Décă consimte cine-va să facă și pre una și pre alta eŭ nŭ cerŭ altŭ ce-va maĭ bine; déră décă este trebuință ca să se sacrifice vre-una, cea maĭ nobilă din două merită, mi se pare, preferința. — Fiă, va ḍice cine-va; déră cine ne va asigura că copilulŭ va remânea în acéstă chotărîre, că nu se va întórce înapoĭ și că nu va cădea? Exemplele de asemenea căderĭ nu suntŭ fórte numeróse? — Și cine ne va proba că elŭ nu'șĭ va ajunge scopulŭ, că se va întórce érășĭ înapoĭ? Sûntŭ mulțĭ carĭ stăruescŭ, și perseveranța este maĭ désă decâtŭ defecțiunea. Exemplele acestora trebue déră să ne inspire maĭ multă încredere decâtŭ cumŭ nu ne inspiră frică, exemplele acestora. Și pentru ce, de altŭ-

felŭ, nu ațĭ avea voĭ aceeașĭ neliniște în privința viitoruluĭ literarĭ alŭ copiilorŭ vostri? Acolea maĭ alesŭ ea ar fi legitimă. La solitarĭ vețĭ găsi prea pucinĭ a cărorŭ cădere să fiă de plânsŭ; în cariera literelorŭ, suntŭ prea pucinĭ la numĕrŭ carĭ reeșescŭ. Maĭ punețĭ că pre lêngă acestŭ justŭ motivŭ de temere, maĭ vinŭ să se unéscă o mulțime altele încă și maĭ seriόse. In capacitatea copiilorŭ, nedestoinicia învĕțătorilorŭ, negligența guvernorilorŭ, nepăsarea părinților, lipsa de mijlόce, diversitatea moralilorŭ, maliția, ura, gelosia condisciplilorŭ, și multe alte cause de acéstă natură sûntŭ atâtea obstacule pentru succesŭ. Acésta nu este totulŭ; abia aŭ eșitŭ cine-va din cerculŭ unde întêlnesce aceste obstacule, că curgŭ după elŭ altele nuoĭ și în maĭ mare numĕrŭ. N'aŭ apucatŭ să tréсă preste aceste dificultățĭ, n'aŭ apucatŭ să'șĭ complecteḑe educațiunea sa, că noue curse i se descoperŭ de tόte părțile. Vine atuncĭ inimiciția celorŭ marĭ, invidia rivalilorŭ, dificultatea timpurilorŭ, lipsa de amicĭ, sărăcia, carĭ'lŭ împedică de a ajunge la scopulŭ doritŭ. La solitarĭ, nimica de felulŭ acesta: nu este trebuință decâtŭ de unŭ lucru, de o nobilă și generόsă ardόre. Să fie însuflețițĭ de dênsa, și vorŭ ajunge de sigurŭ perfecțiunea virtuțeĭ. Decĭ déră, dreptŭ ar fi de a se da cine-va neîncredereĭ și friceĭ, cândŭ este locŭ de a spera unŭ resultatŭ excelinte și apropiatŭ; și, cândŭ este cestiune de speranțe cu totulŭ de altă natură, a cărorŭ realisare miĭ de obstacule o întârziază și o împedică, fόrte departe de a despera, să compteḑe pre unŭ resultatŭ din cele maĭ anevoiă de obținutŭ? Dreptŭ ar fi, relativŭ de cariera literelorŭ, de a se uita, nu la supĕrările din înșelarea speranțelor de carĭ ea abundéḑă, ci la succesele strălucite de carĭ este atâtŭ de avară; în vreme ce, cândŭ e vorba de condițiunea religiόsă, s'ar face cu totulŭ din contra; astŭ-felŭ încâtŭ, acolo unde sûntemŭ în dreptŭ de a spera resultatele cele maĭ bune, să nu privimŭ decâtŭ ca la resultate defavorabilĭ, și acolo unde nu zărimŭ decâtŭ speranțe înșelate, să nu privimŭ decâtŭ ca la fericire și ca la suc-

cesŭ? Și cu tóte acestea, cândŭ totulŭ aŭ reeșitŭ după dorințele séle, cândŭ este în momentulŭ de a'șĭ atinge scopulŭ, fórte adesea o mórte neașteptată isbesce fără de veste pre atletŭ şi'lŭ face să cadă inundatŭ în sudóre, maĭ înainte chiarŭ de a fi priimitŭ cununa. Câtŭ despre solitarŭ, murirea înzadar 'lŭ-va opri în mijloculŭ lupteĭ, elŭ capĕtă printr'acésta o şi maĭ mare strălucire, și mórtea nu 'ĭ-întunecă întru nimica gloria și splendórea.

Prin urmare, décă tu eștĭ neliniscitŭ pentru viitorŭ, fiĭ maĭ alesŭ considerândŭ obstaculele carĭ se punŭ în cariera literariă și carĭ împedică pre cine-va de a ajunge la scopulŭ ce'șĭ propune. Cumŭ, te resemnedĭ într'unŭ casŭ la o lungă așteptare, nu daĭ nicĭ o atențiune la cheltuelĭ, la urîtŭ, la nesiguranța, care sunt nedespărțibile de urmărirea acestuĭ scopŭ; nu privescĭ decâtŭ succesulŭ, ca termenŭ alŭ acestorŭ silințe. Și cândŭ copilulŭ tĕŭ âncă n'aŭ trecutŭ pragulŭ acestuĭ templu și cândŭ âncă nu s'aŭ regulatŭ sub stindardulŭ acesteĭ sublime filosofiĭ, tu nu te poțĭ apĕra de a tremura și de a te înfricoșa, și te lașĭ în prada cugetelorŭ de desnădăjduire! Diceaĭ maĭ de curêndŭ: Eĭ ce! pentru că va locui cine-va în orașŭ și pentru că va posede o casă, mântuirea 'ĭ-va deveni déră imposibile? Dar, décă se póte cine-va mântui locuindŭ în orașŭ, posedândŭ aci o casă, avêndŭ o sociă, se va putea cu multŭ maĭ lesne cândŭ va fi liberŭ de legăturele căsătorieĭ șĭ de orĭ-ce altă legătură. N'ar fi raționabil de a fi plinŭ de încredere, de o parte, și de a privi mântuirea ca lesniciósă, chiarŭ atuncĭ când ar fi cine-va împletecitŭ în încurcăturele lumeĭ; și, de altă parte, de a fi coprinsŭ de frică și de grózâ la cugetarea că este liberŭ de tóte aceste împedicărĭ, ca șĭ cumŭ nu ar putea cu acéstă condițiune să ducă o viéță neimputabile. Décă, după cumŭ pretindĭ, petreecrea în orașŭ nu este necompatibile cu împlinirea mântuireĭ, cu atâtŭ maĭ mare cuvêntŭ va fi totŭ ast-felŭ cu petrecerea în singurătate. Pentru ce în acestŭ casŭ te temĭ de o imposibilitate de care nu te înfricoședĭ în cașulŭ în care ea ar fi maĭ alesŭ de temutŭ?

14. 'Mí-veĭ obiecta că este o mare diferență între greșélele unuĭ omŭ din lume și acelea ale omuluĭ care s'aŭ consacratŭ cu totulŭ luĭ Dumnedeŭ. De vreme ce nu cadŭ de la aceeașĭ înălțime, ranele lorŭ nu aŭ o egală gravitate. Te amăgescĭ și te înșelĭ fórte tare, décă cugețĭ că omulŭ care trăiesce în mijloculŭ lumeĭ și solitariulŭ nu aŭ de observatŭ aceleașĭ precepte. Ceea-ce 'ĭ-distinge, este că unulŭ are o socia și altulŭ nu are: în tóte cele l-alte privințe, eĭ sûntŭ supușĭ la aceleașĭ obligațiunĭ. Acela care se mâniă fără dreptate asupra frateluĭ sĕŭ, orĭ de ar trăi în singurătate, orĭ de nu ar trăi, de o potrivă ofenséḍă pre Domnul Acela care privesce o femeiă cu intențiunĭ criminalĭ, orĭ-care ar fi condițiunea sa, va fi deopotrivă pedepsitŭ ca culpabil de necurățiă. Décă amŭ examina lucrulŭ maĭ de aprópe, amŭ găsi că acéstă greșélă este chiar într'unŭ lumeanŭ multŭ maĭ puținŭ scusabilĕ. Nu este nicĭ-cumŭ egalitate între căderea unuĭ omŭ care, bucurându-se de drepturile nedespărțite de starea conjugalĕ, sĕ lasă a fi amăgitŭ de frumusețea uneĭ femeĭ, și între căderea omuluĭ care este lipsitŭ de acéstă sprijinire. De asemenea, acela care pronunță jurăminte, orĭ din care condițiune ar face parte, 'șĭ atrage asupra capuluĭ seŭ o egalĕ condamnațiune. Cândŭ Christos ne învĕța asupra acestuĭ punctŭ și promulgă acéstă lege, nu făcu deosebire și nu ḍise: Décă acela care jură este unŭ solitarŭ, jurămêntulŭ sĕŭ va fi criminal; aŭ décă nu este solitarŭ, jurămêntulŭ seŭ nu va fi criminal. Elŭ ḍice curatŭ și absolutŭ tutorŭ ómenilorŭ: «Și eŭ vĕ ḍicŭ să nu jurațĭ cu nicĭ unŭ kypŭ.» Matt., V. 34. De asemenea, cândŭ ḍicea, «Vaĭ acelora carĭ rîdŭ, «Luc. VI, 25, elŭ nu adause, «décă sûntŭ solitarĭ;» cuvintele séle eraŭ generale și respingeaŭ orĭ-ce excepțiune. Veĭ observa acelașĭ lucru pentru fiă-care din aceste admirabile și sublime precepte. Strigândŭ: «Fericițĭ ceĭ săracĭ cu spiritulŭ, fericițĭ ceĭ ce plângŭ, fericițĭ ceĭ blânḍĭ, ceĭ ce flămânḍescŭ și însetéḍă de dreptate, ceĭ milostivĭ, ceĭ curațĭ cu ânima, ceĭ iubitorĭ de pace, ceĭ ce suferŭ persecuțiune pentru

dreptate, ceĭ ce vorŭ fi ocărâţĭ din causa mea, «Matt., V, 3. 12, elŭ nu numia nicĭ pre ómeniĭ din lume, nicĭ pre solitarĭ. Singură subtilitatea omenéscă a imaginatŭ asemenĭ categoriĭ. Sântele Scripturĭ nu cunoscŭ nicĭ una, ele recomandă tutorŭ ómenilorŭ, de arŭ fi avêndŭ eĭ şi socĭă, ca să trăiéscă ca adevĕraţĭ solitarĭ.

Ascultă ce dice Paulŭ în privinţa acésta; şi cândŭ vorbescŭ de doctrina luĭ Paulŭ, vorbescŭ de doctrina chiarŭ a luĭ Christos. In epistolele séle, adresându-se ómenilorŭ carĭ aŭ femeiă şi copiĭ, elŭ le cere o regularitate şi o despătimire monastică. Le interdice tóte plăcerile zadarnice, atâtŭ ale împodobireĭ câtŭ şi ale meseĭ. «Femeile, dice elŭ, să fiă îmbrăcate după cumŭ onestitatea o cere; să se împodobéscă cu modestiă şi castitate, şi nu cu pĕrulŭ frisatŭ, cu ornamente de aurŭ, cu mărgăritare şi cu haĭne luxuriόse.» I Timoth., II, 9. «Éră ceea-ce petrece în desfătărĭ, urmédă elŭ maĭ josŭ, este mórtă, cu tóte că se arétă vie.» Ibid. V, 6, «Déră décă avemŭ cu ce ne nutri şi cu ce ne îmbrăca, maĭ dice elŭ, cu acestea să fimŭ îndestulaţĭ.» Ibid., VI, 8. Ce ar cere cine-va maĭ multŭ dela solitarĭ? Invĕţêndŭ pre credincioşĭ ca să'şĭ stăpânéscá limba, elŭ aŭ datŭ regule precise pre carĭ ênşuşĭ solitariĭ întêmpină multă greutate de ale observa cu exactitate. Nu se mărginesce de a interdice cuvintele ruşinóse, elŭ interdice încă şi nimicurile, bufoneriele; nu 'ĭ este de ajunsŭ de a opri orĭ-ce sentimentŭ de furiă, de mânie şi de amărăciune, elŭ nu voiesce nicĭ unŭ singurŭ strigătŭ să ésă din gura uceniculuĭ luĭ Christos: «Tótă turbarea, tótă indignaţiunea, tótă strigarea, totŭ blăstemulŭ să se rădice dela voĭ, împreună cu tótă rĕutatea. Efes. IV, 31. Aceste avisurĭ ţi se parŭ de puţină importanţă? Aştéptă puţinŭ, şi precepte formalĭ vorŭ isbi urechiele tele: este apostolulŭ, care arĕtândŭ tutorŭ credincioşilorŭ obligaţiunea de a suporta injuriele, le ţine acestŭ limbagiŭ: «Sórele să nu apună întru mânia vóstră... Căutaţĭ ca nimenea să nu resplătéscă cui-va rĕŭ pentru rĕŭ; fiţĭ totŭ-de-una gata a face binele şi fraţilorŭ vostri şi

la tótă lumea..« Nu te birui de rĕŭ: ci biruesce rĕulŭ cu binele Efes. IV, 26; I Tesal., V, 15; Roman., XII, 21.

Vedi egalitatea de sufletŭ şi filosofia pre care le reclamă marele apostolŭ câtŭ de multŭ trebuescŭ să se apropie de perfecţiune. Ascultă acumŭ ce învéţă elŭ relativŭ de dragoste, cea d'ântêiŭ din tóte virtuţile. După ce aŭ lăudat'o şi 'ĭ aŭ povestitŭ minunile, elŭ cere lămuritŭ dela lumenĭ acelaşĭ gradŭ de dragoste pre care Christosŭ 'lŭ cerea dela ucenicii sĕĭ. După cumŭ Mântuitorulŭ declară că gradulŭ celŭ maĭ mare la care iubirea ajunge, este de a'şĭ da viéţa pentru amiciĭ sĕĭ, totŭ astŭ-felŭ şi Paulŭ enunţă aceeaşĭ doctrină în aceste cuvinte: «Dragostea nu caută propriele séle interese,» I Corint., XIII, 5; şi după o asemenea dragoste ne ordonédă elŭ de a aspira. De n'amŭ avea decâtŭ acestŭ textŭ, n'ar maĭ trebui altulŭ pentru a proba că aceleaşĭ obligaţiunĭ incumbă şi lumenilorŭ şi solitarilorŭ; căcĭ dragostea este rădĕcina şi legătura tutorŭ virtuţilorŭ, cu tóte că în acestŭ locŭ este considerată numaĭ în ea însaşĭ.

Decĭ déră, ce lucru amŭ putea noĭ să dorimŭ maĭ superior de câtŭ acéstă filosofiă? Pentru că Paulŭ ordonédă de a ne rădica maĭ pre susŭ de mânia, de resbunare, de pîrîciunĭ, de iubire de avuţiĭ, de necumpĕtare, de luxŭ, de gloria deşartă, şi de alte înclinaţiunĭ lumescĭ; de a ne deslipi cu desăvêrşire de pămêntŭ şi de a mortifica membrele nóstre, urmédă învederatŭ că apostolulŭ reclamă dela noĭ aceeaşĭ perfecţiune de morală pre carea Iisus Christos o reclama dela ucenicii seĭ. Elŭ voiesce ca să fimŭ morţi pĕcatelorŭ, ca şi cumŭ amŭ fi înfăşuraţĭ (cu giulgiurĭ) şi deja puşĭ în mormêntŭ. De acolea acestŭ cuvêntŭ: «Acela care este mortŭ este scăpatŭ de pĕcatŭ.» Roman., VI, 7. In unele împregiurărĭ, elŭ merge pînă a ne îndemna de a âmbla nu numaĭ pre urmele ucenicilorŭ déră pre urmele Dumnedeescului Invĕţătorŭ. Exemplulŭ luĭ Iisus 'lŭ invócă elŭ cândŭ ne recomandă, dragostea, uitarea injurielorŭ, modestia. Decĭ déră dacă numaĭ propune imitaţiuneĭ nóstre pre ucenicii Mântuitoruluĭ şi pre solitarĭ, ci pre însuşĭ Christos, şi décă ne ameninţă, în casŭ de negligenţă,

cu cele maĭ grele muncĭ, cu ce dreptŭ pretindețĭ voĭ să atribuițĭ credincioșilorŭ o înălțime diferită? La aceeașĭ înălțime toțĭ ómeniĭ trebuescŭ ca să ajungă; și unu'ŭ din relele cele maĭ funeste pentru genulŭ umanŭ este acéstă convingere înșelătóre că numaĭ solitariĭ sûntŭ ținuțĭ să fiă cu o mare veghiăre, în vreme ce va fi permisŭ restuluĭ creștinilorŭ de a trăi într'o indiferență profundă. Déră nu, acésta nu va putea fi, nu este așa: noĭ sûntemŭ cu toțiĭ supușĭ la prescripțiunile aceleiașĭ morale, o proclamŭ susŭ, séŭ maĭ bine nu sûntŭ eŭ care o afirmŭ, este acela care trebue să ne judece într'o di. Eștĭ încă coprinsŭ de surprindere și de esitațiune? vomŭ face să curgă asupra ta valurile aceleiașĭ doctrine, pînă cândŭ te vorŭ purifica cu totu'ŭ de acéstă necredință. Voiŭ lua argumentele mele din munca cu care sûntemŭ amenințațĭ în diua cea înfricoșătóre a judecățeĭ.

Crudimea bogatuluĭ din Evangeliă nu pentru că trăia în singurătate fu pedepsită într'unŭ modŭ atâtŭ de rigurosŭ; ci maĭ alesŭ, décă îndrăsnescŭ să vorbescŭ așa, pentru-că, trăindŭ în lume, în sînulŭ purpureĭ și al înbelșugăreĭ, disprețuia pre Lazărŭ și lipsa sa extremă. Déră nu voiŭ dice nicĭ-una nicĭ-alta dintr'acestea; și 'mĭ-va fi de ajunsŭ de a observa că numaĭ crudimea sa 'lŭ prăpăstui în văpaea cea fără de sfârșitŭ. De asemenea, din causa puțineĭ lorŭ umanitățĭ feciórele nu fură admise în camara de nuntă. Décă este să exprimămŭ părerea nóstră asupra acestuĭ subiectŭ, nu ne vomŭ teme de a spune că, departe de a fi pedepsite maĭ rigurosŭ din causa fecioriеĭ lorŭ, ele obținură din contra o îndulcire durerilorŭ lorŭ. Ele nu audiră acéstă sentință: «Ducețĭ-vĕ în foculŭ care aŭ fostŭ preparatŭ diavoluluĭ și ângerilorŭ luĭ,» Math. XXV, 13; ci numaĭ: «Nu vĕ cunoscŭ pre voĭ.» Décă va pretinde cine-va că aceste două sentințe enunță acelașĭ lucru, eŭ nu voiŭ respinge acéstă interpretațiune. Ceea-ce mĕ silescŭ să punŭ în lumină este acestŭ punctŭ, că viéța religiósă nu ne expune nicĭ de cumŭ la pedepse maĭ aspre, și că vomŭ fi de o potrivă pedepsițĭ décă în lume vomŭ comite aceleașĭ pĕcate.

Acela ale căruĭ vestmente eraŭ murdare și acela care cerea într'unŭ modŭ urîciosŭ dela datorniculŭ sĕŭ o sumă de o sută de dinarĭ, nu suferiră tratamentulŭ de care ne vorbebesce Evangelia, pentru că trăiaŭ departe de lume: necurăția pentru unulŭ, nemilostivirea pentru cel-l-altŭ, aduseră perderea lorŭ. Citesce exemplele de felulŭ acesta de carĭ ne întrețină Sântele Cărțĭ: pretutindenea numaĭ neîmplinirea datorieĭ o veĭ vedea pedepsită. Veĭ vedea acésta nu numaĭ întru ceea-ce privesce pedepsele, ci și în ceea-ce privesce sfaturile. Cândŭ Mântuitorulŭ dicea: «Venițĭ la mine, toțĭ ceĭ ostenițĭ și însărcinațĭ, și eŭ vĕ voiŭ odihni pre voĭ. Luațĭ jugulŭ meŭ preste voĭ; și vĕ învĕțațĭ dela mine că sûntŭ blândŭ și smeritŭ cu inima, și vețĭ afla odichnă sufletelorŭ vóstre,» Math., XI, 28, elŭ nu se adresa exclusivŭ solitarilorŭ; elŭ se adresa tutorŭ ómenilorŭ fără excepțiune. Cândŭ ne comandă ca să îmblămŭ pre calea cea strîmtă, elŭ nu vorbesce numaĭ celorŭ d'ântĕiŭ, ci tuturorŭ în general. Așa face elŭ cândŭ ne îndatoresce de a urî sufletulŭ nostru în lumea acésta, și cândŭ enunță tóte cele-l-alte regule ale moraleĭ séle. De îndată ce nu se adreséḑă și nu destinéḑă legile sé le decâtŭ unuĭ numĕrŭ restrînsŭ, elŭ are grije de a areta acésta cu tótă limpeḑiciunea. Astŭ-felŭ, vorbindŭ despre feciorie, adause: «Cine este capabilŭ de a înțelege să înțelégă.» Math. XIX, 12. Déră nu întrebuință nicĭ expresiunea generalĕ, «totŭ omulŭ» nicĭ tonulŭ și forma obicĭnuită a comandamentuluĭ. Totŭ așa e și cu Paulŭ, care, întru tóte, ní se arétă imitator exactŭ alŭ învĕțătoruluĭ seŭ. Dândŭ de acelașĭ subiectŭ, elŭ ḑice: »In privința fecioriei porunca Domnuluĭ nu am«. I. Corinth., VII, 25. Prin urmare, cum-că creștinulŭ din lume și creștinulŭ dela pustiă trebuescŭ să atingă aceeașĭ înălțime; cum-că căderea lorŭ 'ĭ expune pre amênduoĭ la rănirĭ de-o potrivă primejdióse, acestea sûntŭ atâtea adevĕrurĭ pre carĭ spiritulŭ celŭ maĭ îndrăsnețŭ și celŭ maĭ îubitorŭ de certă nu va cuteza maĭ multŭ, sperŭ, ca să le tăgăduéscă.

(Va urma)

Paschalia în cărţile Bisericesci.

Comisiunea de revizuire a cărţilor bisericesci, ne trimite spre publicare următórele două formulare de paschalie, dintre care unul (care va fi maĭ înţelesŭ) are a se însera în orologiulŭ revĕdutŭ de comisiune şi aprobatŭ de S-tul Sinod, a căruia imprimare deja s'a şi începutŭ. Publicarea anticipando acestor două formulare de pascalie se face, pe deoparte, pentru a putea fi supusă criticelor ómenilor competinţĭ, şi a acelora ce aŭ a se folosi de ele, iar pe de alta pentru ca nu la prima lor imprimare în orologiŭ să se strice vre o eróre — aceea ce ar putea aduce o mare perturbaţiune saŭ desordine în o aşa de importantă lucrare, având a se face cu calcule matematice, în care face schimbarea uneĭ litere şi a uneĭ cifre ar strica totul.

Comisiunea de revizuire a cărţilor bisericeştĭ ne comunică că, aceste formulare datoresc D-luĭ P. Donicĭ, proprietarŭ din judeţul Roman, care este uniculŭ din Romania cunoscutŭ nouă până acum ce s'a ocupatŭ în specialŭ cu asemenea materie. Primul formularŭ întitulatŭ *Calendarŭ perpetuŭ* este trimisŭ comisiuneĭ de revizuire, prin Pré-Sânţitul Episcopŭ al Romanuluĭ-Melchisedec la 28 Marte a. c. de către onoratulŭ şi multŭ stimatul D-nu P. Donicĭ.

Al doilea formularŭ, întitulatŭ, *elemente de pascalie* este aranjatŭ de D-nul G. Erbicénu profesorŭ de limba Elenă dela Seminariulŭ din Iaşĭ (Socola), tot după sistema onorabiluluĭ D-nu P. Donicĭ, care pe când comisiunea de revizuire se afla (în timpulŭ vacanţieĭ anuluĭ trecutŭ) la re-

şedinţa Pré-Sânţituluĭ Episcopŭ al Romanuluĭ, a arătatŭ atâta bună-voinţă, în câtŭ pre doĭ din membri comisiuni ĭa ịniţiat în metoda sistemi sale de paschalie.

Observaţiunile ce onorabiliĭ domnĭ cetitorĭ vor găsi cu cale de a face la aceste două formulare de paschalie, suntŭ rugaţĭ de a le trimite Preşedinteluĭ, comisiuneĭ de revizuĭre a cărţilor biserice̦ştĭ, — P. S. Archiereu Silvestru B. Piteşténu, Directorul Seminariuluĭ Central din Bucureştĭ, saŭ la autoriĭ menţionatelorŭ formulare, Domnilor: P. Donicĭ, şi G. Erbicénu, care 'şĭ aŭ domiciliul în locurile arătate maĭ susŭ.

CALENDARŬ PERPETUŬ

Destinatŭ a se însera în orologiulŭ revịduitŭ de Comisiune şi aprobat de S-tul Sinod.

Următorul Calendarŭ, se numesce perpetuŭ, fiindŭ că elŭ arată pentru totŭ-deauna nu numaĭ sărbătorile fixe, dar şi ḑilele septemâneĭ, şi fazele luneĭ.

In acestŭ calendarŭ, alăturea cu data fie-căria ḑile se vede câte una din următórele şépte litere: A, B, C, D, E, F, G, care corespundŭ, la cele şépte ḑile ale septemâneĭ. Din aceste şépte litere, pe fie-care anŭ una, însémnă ḑioa duminiceĭ; pe altŭ anŭ, alta va însemna duminica, schimbânduse necontenitŭ; aşa în 1885 litera care va însemna duminica va fi F. pe anul următor E, apoĭ D. şi aşa maĭ departe; pe totŭ anul câte una; numaĭ în aniĭ visecţĭ sînt câte două, fiind că atuncĭ luna Fevruar are 29 de ḑile, de aceia pĕnĕ la finele luĭ Fevruar litera întĕia arată ḑioa Duminiceĭ; iar de acolo înainte pĕnĕ la finele anuluĭ duminica este litera a doua. Fiindŭ dar că aceste litere înseamnă ḑioa duminiceĭ, li s'aŭ şi datŭ numirea de *litere dominicale.*

Anul 1884 fiind visect are două litere dominicale A şi G, prin urmare, în Ianuar şi Fevruar lit. A. însémnă dumineca, aşa fel ca la 1 Ianuar, 8 Ianuar, 22 Ian. 5 Fev. 12 F. sunt duminicĭ; iar de la Mart. înainte duminica este litera G. prin

urmare la 4 Mart. 1 Apriil, 6 Maĭ etc. sunt duminicĭ. Pentru anul 1885. Duminica va fi acolo unde se va găsi litera F. pentru 1886, acolo unde va fi litera E, pentru 1887, duminica va fi însemnată cu litera D. etc. Tot alăturea cu data fie-căria ḑile, se maĭ găsesce şi câte unŭ numĕr roşu; acestea sînt numerile dela 0 pĕnĕ la 28 saŭ 29; ele se succed unul dupe altul din jos în susŭ şi se numesc Epacte.

Pe fie-care anŭ, unul din aceste 30 numere înseamnă *luna nouă* şi se numesce *Epacta aceluĭ anŭ*, aşa în 1884 epacta anuluĭ este 14, decĭ orĭ unde se găsesce numĕrul 14 scrisŭ cu roşu acolo este data luneĭ nouă, ast-fel la 13 Iulie 11 August, 10 Sept. 9 Oct. 8 Noemv. este luna nouă în 1884, pentru 1885 Epacta va fi 25, decĭ dar, luna nouă va fi atuncĭ acolo unde se va găsi numĕrul roşu 25.

Pentru luna plină se numĕră 15 ḑile începênd cu data luneĭ nouă şi acolo unde se împlinesc 15 ḑile acolo este luna plină.

In tabloul de 532 de anĭ pentru data pascilor, se arată pentru fie-care anŭ, atâtŭ litera dominicală, câtŭ şi Epacta aceluĭ anŭ.

Este de luat aminte că epactele fiind aprópe cu douĕ unităţĭ maı micĭ decâtŭ ar trebui să fie, apoĭ şi data luneĭ nouă este în realitate aprópe cu douĕ ḑile maĭ curând decât cum se arată în calendar.

CALENDARŬ PERPETUŬ

Luna IANUARIE are 31 ḑilĕ. *Luna FEVRUARIE are 28 ḑile.*

Epacta	Data	Litera dominicală	SĔRBĂTORILE	Epachta	Data	Litera dominicală.	SĔRBĂTORILE
0	1	A	† *Circ. şi S-tul Vasile*	28	1	D	
29	2	B		27	2	E	† *Intâmp. Domnuluĭ*
28	3	C		26	3	F	
27	4	D		25	4	G	
26	5	E		24	5	A	
25	6	F	† *Botezul Domnuluĭ*	23	6	B	
24	7	G	† *Pro. I. Botezătorul*	22	7	C	
23	8	A		21	8	D	
22	9	B		20	9	E	
21	10	C		19	10	F	
20	11	D		18	11	G	
19	12	E		17	12	A	
18	13	F		16	13	B	
17	14	G		15	14	C	
16	15	A		14	15	D	
15	16	B		13	16	E	
14	17	C	*Cuviosul Antonie*	12	17	F	
13	18	D	*S-ţiĭ Atanasie şi Chiril*	11	18	G	
12	19	E		10	19	A	
11	20	F		9	20	B	
10	21	G		8	21	C	
9	22	A		7	22	D	
8	23	B		6	23	E	
7	24	C		5	24	F	
6	25	D		4	25	G	
5	26	E		3	26	A	
4	27	F		2	27	B	
3	28	G		1	28	C	
2	29	A					
1	30	B					
0	31	C					

Luna MARTIE are 31 ḑile. — *Luna APRIIL are 30 ḑile.*

Epacta	Data	Litera dominicală	SĔRBĂTORILE	Epacta	Data	Litera dominicală	SĔRBĂTORILE
0	1	D		28	1	G	*Cuv. Maria Egipténca*
29	2	E		27	2	A	
28	3	F		26	3	B	
27	4	G		25	4	C	
26	5	A		24	5	D	
25	6	B		23	6	E	
24	7	C		22	7	F	
23	8	D		21	8	G	*Părintele Irodion*
22	9	E	† *S-ţiĭ 40 de mucenici*	20	9	A	*Mart. Eupsihie*
21	10	F		19	10	B	*M. Terent. Pompie s.a.*
20	11	G		18	11	C	
19	12	A		17	12	D	
18	13	B		16	13	E	
17	14	C		15	14	F	
16	15	D		14	15	G	
15	16	E		13	16	A	
14	17	F		12	17	B	
13	18	G		11	18	C	
12	19	A		10	19	D	
11	20	B		9	20	E	
10	21	C		8	21	F	
9	22	D		7	22	G	
8	23	E		6	23	A	*M. Martir Gheorghie.*
7	24	F		5	24	B	
6	25	G	† *Buna Vestire*	4	25	C	
5	26	A		3	26	D	
4	27	B		2	27	E	
3	28	C		1	28	F	
2	29	D		0	29	G	
1	30	E		29	30	A	
0	31	F					

Luna MAI are 31 ḑile.

Epacta	Data	Litera dominicală	SĔRBĂTORILE
28	1	B	
27	2	C	
26	3	D	
25	4	E	
24	5	F	
23	6	G	
22	7	A	
21	8	B	
20	9	C	
19	10	D	
18	11	E	
17	12	F	
16	13	G	
15	14	A	
14	15	B	
13	16	C	
12	17	D	
11	18	E	
10	19	F	
9	20	G	
8	21	A	*S.S. Constant. și Elena*
7	22	B	
6	23	C	
5	24	D	
4	25	E	
3	26	F	
2	27	G	
1	28	A	
0	29	B	
28	30	C	
27	31	D	

Luna IUNIE are 30 ḑile.

Epacta	Data	Litera dominicală	SĔRBĂTORILE
26	1	E	
25	2	F	
24	3	G	
23	4	A	
22	5	B	
21	6	C	
20	7	D	
19	8	E	
18	9	F	
17	10	G	
16	11	A	
15	12	B	
14	13	C	
13	14	D	
12	15	E	
11	16	F	
10	17	G	
9	18	A	
8	19	B	
7	20	C	
6	21	D	
5	22	E	
4	23	F	
3	24	G	*Nasc. s. I. Bot. și s. P.*
2	25	A	
1	26	B	
0	27	C	
29	28	D	
28	29	E	
27	30	F	

Luna IULIE are 31 ḑile. *Luna AUGUST are 31 ḑile.*

Epacta	Data	Litera dominicală	SĔRBĂTORILE	Epacta	Data	Litera dominicală	SĔRBĂTORILE
26	1	G		24	1	C	
25	2	A		23	2	D	
24	3	B		22	3	E	
23	4	C		21	4	F	
22	5	D		20	5	G	
21	6	E		19	6	A	† *Schimbarea la faciă*
20	7	F		18	7	B	
19	8	G		17	8	C	
18	9	A		16	9	D	
17	10	B		15	10	E	
16	11	C		14	11	F	
15	12	D		13	12	G	
14	13	E		12	13	A	
13	14	F		11	14	B	
12	15	G		10	15	C	† *Adorm. m. Domn.*
11	16	A		9	16	D	
10	17	B		8	17	E	
9	18	C		7	18	F	
8	19	D		6	19	G	
7	20	E	† *Sf. Prooroc Ilie*	5	20	A	
6	21	F		4	21	B	
5	22	G		3	22	C	
4	23	A		2	23	D	
3	24	B		1	24	E	
2	25	C		0	25	F	
1	26	D		29	26	G	
0	27	E	† *Mart. Pantelimon.*	28	27	A	
28	28	F		27	28	B	
27	29	G		26	29	C	† *Tăerea c. S. Ión (p.)*
26	30	A		25	30	D	
25	31	B		24	31	E	

Luna SEPTEMVRIE are 30 ḑile. Luna OCTOMVRIE are 31 ḑile

Epacta	Data	Litera dumi-nicală	SĔRBĂTORILE	Epacta	Data	Litera dumi-nicală	SĔRBĂTORILE
23	1	F		22	1	A	
22	2	G		21	2	B	
21	3	A		20	3	C	
20	4	B		19	4	D	
19	5	C		18	5	E	
18	6	D		17	6	F	
17	7	E		16	7	G	
16	8	F		15	8	A	
15	9	G		14	9	B	
14	10	A		13	10	C	
13	11	B		12	11	D	
12	12	C		11	12	E	
11	13	D		10	13	F	
10	14	E	*† Inălțarea S-teĭ Crucĭ.*	9	14	G	*† Cuviósa Purashiva.*
9	15	F		8	15	A	
8	16	G		7	16	B	
7	17	A		6	17	C	
6	18	B		5	18	D	
5	19	C		4	19	E	
4	20	D		3	20	F	
3	21	E		2	21	G	
2	22	F		1	22	A	
1	23	G		0	23	B	
0	24	A		29	24	C	
28	25	B		28	25	D	
27	26	C		27	26	E	*† S-tul Dimitrie.*
26	27	D		26	27	F	
25	28	E		25	28	G	
24	29	F		24	29	A	
23	30	G		23	30	B	
				22	31	C	

Luna NOEMVRIE are 30 ḑile. *Luna DECEMVRIE are 31 ḑile.*

Epacta	Data	Litera dumi-nicală	SĔRBĂTORLE	Epacta	Data	Litera dumi-nicală	SĔRBĂTORLE
21	1	D		20	1	F	
20	2	E		19	2	G	
19	3	F		18	3	A	
18	4	G		17	4	B	
17	5	A		16	5	C	
16	6	B		15	6	D	*† S-tul Ierarh Nicolae.*
15	7	C		14	7	E	
14	8	D	*† S-ţiĭ Arh. Mih. şi Gav.*	13	8	F	
13	9	E		12	9	G	
12	10	F		11	10	A	
11	11	G		10	11	B	
10	12	A		9	12	C	
9	13	B		8	13	D	
8	14	C		7	14	E	
7	15	D		6	15	F	
6	16	E		5	16	G	
5	17	F		4	17	A	
4	18	G		3	18	B	
3	19	A		2	19	C	
2	20	B		1	20	D	
1	21	C	*† Intrarea în bisrică.*	0	21	E	
0	22	D		29	22	F	
28	23	E		28	23	G	
27	24	F		27	24	A	
26	25	G		26	25	B	*† Nascerea Domnuluĭ.*
25	26	A		25	26	C	*† Sobor prea Curat. N*
24	27	B		24	27	D	*† S-tul Archid. Stefan.*
23	28	C		23	28	E	
22	29	D		22	29	F	
21	30	E		21	30	G	
				20	31	A	

DATA PASCILOR.

Prescripțiunile S-teĭ nóstre bisericĭ, pentru determinarea dateĭ pascilor sînt următórele :

1) Ḑioa înviereĭ trebue se fie Duminică.

2) Pascile creștine, nu sînt vechele pascĭ ale iudeilor, dar ḑioa învierelĭ luĭ Hristosŭ, care a avut loc a treia ḑi dupĕ pascile iudeilor; și fiind că acestea se serbeaza la luna plină Martie, apoĭ între data luneĭ pline și între pascile nóstre, trebue se rĕmae în tot-d'a-una un interval de doue ḑile.

3) Serbarea pascilor creștine, se nu fie nicĭ odata maĭ înnainte de Equinoxul de prima-vară, care pe atuncĭ avea loc la 21 Mart; așa dar ḑioa pascilor nu trebue se fie nicĭ înnainte nicĭ chiar în ḑioa de 21 Mart, ci numaĭ dupe acésta; adecă acea ḑi nu poate fi maĭ timpuriu de cât 22 Mart.

Iată acum și practica cum se urmează.

Cu ajutorul epacteĭ anuale, se caută maĭ întêĭ data luneĭ nouă Mart; apoĭ începênd cu aceasta se numeră înnainte 15 ḑile și unde ajunge acest numerŭ, acolo este data luneĭ pline; la acéstă dată se maĭ adaog cele două ḑile de interval prescrise între data luneĭ pline și ḑioa pascilor; și dacă dupe toate acestea ajungem la 21 Mart sau dupĕ această dată, atuncĭ căutămŭ duminica ce urmează imediat și acolo se pune serbătórea pascilorŭ; ĭar daca adăogând cele două ḑile la data luneĭ pline, nu ajungem pĕnĕ la 21 Mart; atuncĭ acea lună nu este luna pascală, și pascile trebue se se pue în luna următoare. Drept care se adoag 30 ḑile la ultima dată ce s'aŭ dobîndit prin adăogirea celor două ḑile, și dela data ce se dobîndesce ast-fel, se cauta înainte duminica ce urmează immediat; și acolo se pune ḑioa pascilor.

In acest din urmă cas, pascile pot ajunge une-orĭ a fi pĕnĕ

la 25 April; acésta este limita superióră a dateĭ pascilor, pe când cea inferioară este 22 Mart. Prin urmare pascile pot fi în 35 ḑile deosebite.

Pe baza acestor prescripţiunĭ, s'aŭ întocmit următoarea tabelă, din care cu ajutorul litereĭ dominicale şi cu epacta anuluĭ se póte afla data pascilor în perpetuitate, pentru care i saŭ şi dat numere de

Pascalia perpetuă.

Epacta	A	B	C	D	E	F	G
0	April 23	April 17	April 18	April 19	April 20	April 21	April 22
1	April 16	April 17	April 18	April 19	April 20	April 21	April 22
3	April 16	April 17	April 18	April 19	April 20	April 14	April 15
4	April 16	April 17	April 18	April 19	April 13	April 14	April 15
6	April 16	April 17	April 11	April 12	April 13	April 14	April 15
7	April 16	April 10	April 11	April 12	April 13	April 14	April 15
9	April 9	April 10	April 11	April 12	April 13	April 14	April 8
11	April 9	April 10	April 11	April 12	April 6	April 7	April 8
12	April 9	April 10	April 11	April 12	April 6	April 7	April 8
14	April 9	April 3	April 4	April 5	April 6	April 7	April 8
15	April 2	April 3	April 4	April 5	April 6	April 7	April 8
17	April 2	April 3	April 4	April 5	April 6	Mart 31	April 1
18	April 2	April 3	April 4	April 5	Mart 30	Mart 31	April 1
20	April 2	April 3	Mart 28	Mart 29	Mart 30	Mart 31	April 1
22	Mart 26	Mart 27	Mart 28	Mart 29	Mart 30	Mart 31	April 1
23	Mart 26	Mart 27	Mart 28	Mart 29	Mart 30	Mart 31	Mart 25
25	Mart 26	Mart 27	Mart 28	Mart 29	Mart 23	Mart 24	Mart 25
26	Mart 26	Mart 27	Mart 28	Mart 22	Mart 23	Mart 24	Mart 25
28	April 23	April 24	April 25	April 19	April 20	April 21	April 22
29	April 23	April 24	April 18	April 19	April 20	April 21	April 22

Pentru a afla data pascilor, se caută în colóna 1-a a acesteĭ tabele Epacta anuluĭ, şi se urméḑă linia pe care este acea epactă, pênĕ în coloana care deasupra pórtă litera dominicală a aceluĭ anŭ; acolo se citesce data pascilor.

Acéstă pascalie, fiind intocmită dupe prescripţiunele bisericeĭ nóstre, daca în loc de lit. dominicală şi epacta stil vechiŭ s'ar lua lit. dominicală şi epacta stil noŭ, atuncĭ tot din acéstă pascalie am dobîndit data pascilor nóstre în stil noŭ; care însĕ nu se potrivesce cu acea a apusenilor.

Data pascilor precum se vede din cele maĭ sus dise nu depinde de cât de litera dominicală și de Epacta anuluĭ; însĕ litera dominicală dupe un period de 28 anı se reproduce în aceiașĭ ordine; asemenea și epacta se reproduce în aceiașĭ ordine dupe un period de 19 anı, de unde rezultă, că și data pascilor, dupe un period de 532 anĭ (care este productul numerilor 28 și 19), se reproduce în aceiași ordine; Acésta însĕ numaĭ pentru stil vechiŭ.

In acest scop s'aŭ și întocmit următorul tablou, în care se arată, litera dominicală, epacta și data pascilor pentru 532 anĭ succesivĭ,—dela 1884 pênĕ la 2415, dupe care periodul se va reîncepe d'a capo, cu anul 2416; urmându-se ast-fel în perpetuitate.

Cu ajutorul acestuĭ tablou, cât privesce stil vechiŭ, numaĭ urmézĕ trebuința de nicĭ o operație de compt; chestiunea este regulată pentru tot deauna.

Periodul de 532 anĭ, dupe care data pascilor, se reproduce, în aceiaşĭ ordine (numaĭ în stil vechiŭ).

Aniĭ	Aniĭ	Ciclul solar	Litera dominicală	Ciclul lunar	Epacta	Data pascilor	Aniĭ	Aniĭ	Ciclul solar	Litera dominicală	Ciclul lunar	Epacta	Data pascilor
1884	2416	28	A G	1	14	Ap. 8	1926	2458	14	D	5	28	Ap. 19
„ 85	„ 17	1	F	2	25	Mr. 24	„ 27	„ 59	15	C	6	9	„ 11
„ 86	„ 18	2	E	3	6	Ap. 13	„ 28	2460	16	B A	7	20	„ 2
„ 87	„ 19	3	D	4	17	„ 5	„ 29	„ 61	17	G	8	1	„ 22
„ 88	2420	4	C B	5	28	„ 24	1930	„ 62	18	F	9	12	„ 7
„ 89	„ 21	5	A	6	9	„ 9	„ 31	„ 63	19	E	10	23	Mr. 30
1890	„ 22	6	G	7	20	„ 1	„ 32	„ 64	20	D C	11	4	Ap. 18
„ 91	„ 23	7	F	8	1	„ 21	„ 33	„ 65	21	B	12	15	„ 3
„ 92	„ 24	8	E D	9	12	„ 5	„ 34	„ 66	22	A	13	26	Mr. 26
„ 93	„ 25	9	C	10	23	Mr. 28	„ 35	„ 67	23	G	14	7	Ap. 15
„ 94	„ 26	10	B	11	4	Ap. 17	„ 36	„ 68	24	F E	15	18	Mr. 30
„ 95	„ 27	11	A	12	15	„ 2	„ 37	„ 69	25	D	16	29	Ap. 19
„ 96	„ 28	12	G F	13	26	Mr. 24	„ 38	2470	26	C	17	11	„ 11
„ 97	„ 29	13	E	14	7	Ap. 13	„ 39	„ 71	27	B	18	22	Mr. 27
„ 98	2430	14	D	15	18	„ 5	1940	„ 72	28	A G	19	3	Ap. 15
„ 99	„ 31	15	C	16	29	„ 18	„ 41	„ 73	1	F	1	14	„ 7
1900	„ 32	16	B A	17	11	„ 9	„ 42	„ 74	2	E	2	25	Mr. 23
„ 1	„ 33	17	G	18	22	„ 1	„ 43	„ 75	3	D	3	6	Ap. 12
„ 2	„ 34	18	F	19	3	„ 14	„ 44	„ 76	4	C B	4	17	„ 3
„ 3	„ 35	19	E	1	14	„ 6	„ 45	„ 77	5	A	5	28	„ 23
„ 4	„ 36	20	D C	2	25	Mr. 28	„ 46	„ 78	6	G	6	9	„ 8
„ 5	„ 37	21	B	3	6	Ap. 17	„ 47	„ 79	7	F	7	20	Mr. 31
„ 6	„ 38	22	A	4	17	„ 2	„ 48	2480	8	E D	8	1	Ap. 19
„ 7	„ 39	23	G	5	28	„ 22	„ 49	„ 81	9	C	9	12	„ 11
„ 8	2440	24	F E	6	9	„ 13	1950	„ 82	10	B	10	23	Mr. 27
„ 9	„ 41	25	D	7	20	Mr. 29	„ 51	„ 83	11	A	11	4	Ap. 16
1910	„ 42	26	C	8	1	Ap. 18	„ 52	„ 84	12	G F	12	15	„ 7
„ 11	„ 43	27	B	9	12	„ 10	„ 53	„ 85	13	E	13	26	Mr. 23
„ 12	„ 44	28	A G	10	23	Mr. 25	„ 54	„ 86	14	D	14	7	Ap. 12
„ 13	„ 45	1	F	11	4	Ap. 14	„ 55	„ 87	15	C	15	18	„ 4
„ 14	„ 46	2	E	12	15	„ 6	„ 56	„ 88	16	B A	16	29	„ 23
„ 15	„ 47	3	D	13	26	Mr. 22	„ 57	„ 89	17	G	17	11	„ 8
„ 16	„ 48	4	C B	14	7	Ap. 10	„ 58	2490	18	F	18	22	Mr. 31
„ 17	„ 49	5	A	15	18	„ 2	„ 59	„ 91	19	E	19	3	Ap 20
„ 18	2450	6	G	16	29	„ 22	1960	„ 92	20	D C	1	14	„ 4
„ 19	„ 51	7	F	17	11	„ 7	„ 61	„ 93	21	B	2	25	Mr. 27
1920	„ 52	8	E D	18	22	Mr. 29	„ 62	„ 94	22	A	3	6	Ap. 16
„ 21	„ 53	9	C	19	3	Ap. 18	„ 63	„ 95	23	G	4	17	„ 1
„ 22	„ 54	10	B	1	14	„ 3	„ 64	„ 96	24	F E	5	28	„ 20
„ 23	„ 55	11	A	2	25	Mr. 26	„ 65	„ 97	25	D	6	9	„ 12
„ 24	„ 56	12	G F	3	6	Ap. 14	„ 66	„ 98	26	C	7	20	Mr. 28
„ 25	„ 57	13	E	4	17	„ 6	„ 67	„ 99	27	B	8	1	Ap. 17

Anii	Anii	Ciclul solar	Litera dominicală	Ciclul lunar	Epacta	Data pascilor
1968	2500	28	A G	9	12	Ap. 8
„ 69	„ 1	1	F	10	23	Mr. 31
1970	„ 2	2	E	11	4	Ap. 13
„ 71	„ 3	3	D	12	15	„ 5
„ 72	„ 4	4	C B	13	26	Mr. 27
„ 73	„ 5	5	A	14	7	Ap. 16
„ 74	„ 6	6	G	15	18	„ 1
„ 75	„ 7	7	F	16	29	„ 21
„ 76	„ 8	8	E D	17	11	„ 12
„ 77	„ 9	9	C	18	22	Mr. 28
„ 78	2510	10	B	19	3	Ap. 17
„ 79	„ 11	11	A	1	14	„ 9
1980	„ 12	12	G F	2	25	Mr. 24
„ 81	„ 13	13	E	3	6	Ap. 13
„ 82	„ 14	14	D	4	17	„ 5
„ 83	„ 15	15	C	5	28	„ 25
„ 84	„ 16	16	B A	6	9	„ 9
„ 85	„ 17	17	G	7	20	„ 1
„ 86	„ 18	18	F	8	1	„ 21
„ 87	„ 19	19	E	9	12	„ 6
„ 88	2520	20	D C	10	23	Mr. 28
„ 89	„ 21	21	B	11	4	Ap. 17
1990	„ 22	22	A	12	15	„ 2
„ 91	„ 23	23	G	13	26	Mr. 25
„ 92	„ 24	24	F E	14	7	Ap. 13
„ 93	„ 25	25	D	15	18	„ 5
„ 94	„ 26	26	C	16	29	„ 18
„ 95	„ 27	27	B	17	11	„ 10
„ 96	„ 28	28	A G	18	22	„ 1
„ 97	„ 29	1	F	19	3	„ 14
„ 98	2530	2	E	1	14	„ 6
„ 99	„ 31	3	D	2	25	Mr. 29
2000	„ 32	4	C B	3	6	Ap. 17
„ 1	„ 33	5	A	4	17	„ 2
„ 2	„ 34	6	G	5	28	„ 22
„ 3	„ 35	7	F	6	9	„ 14
„ 4	„ 36	8	E D	7	20	Mr. 29
„ 5	„ 37	9	C	8	1	Ap. 18
„ 6	„ 38	10	B	9	12	„ 10
„ 7	„ 39	11	A	10	23	Mr. 26
„ 8	2540	12	G F	11	4	Ap. 14
„ 9	„ 41	13	E	12	15	„ 6
2010	„ 42	14	D	13	26	Mr. 22
„ 11	„ 43	15	C	14	7	Ap. 11

Anii	Anii	Ciclul solar	Litera dominicală	Ciclul lunar	Epacta	Data pascilor
2012	2544	16	B A	15	18	Ap. 2
„ 13	„ 45	17	G	16	29	„ 22
„ 14	„ 46	18	F	17	11	„ 7
„ 15	„ 47	19	E	18	22	Mr. 30
„ 16	„ 48	20	D C	19	3	Ap. 18
„ 17	„ 49	21	B	1	14	„ 3
„ 18	2550	22	A	2	25	Mr. 26
„ 19	„ 51	23	G	3	6	Ap. 15
2020	„ 52	24	F E	4	17	„ 6
„ 21	„ 53	25	D	5	28	„ 19
„ 22	„ 54	26	C	6	9	„ 11
„ 23	„ 55	27	B	7	20	„ 3
„ 24	„ 56	28	A G	8	1	„ 22
„ 25	„ 57	1	F	9	12	„ 7
„ 26	„ 58	2	E	10	23	Mr. 30
„ 27	„ 59	3	D	11	4	Ap. 19
„ 28	2560	4	C B	12	15	„ 3
„ 29	„ 61	5	A	13	26	Mr. 26
2030	„ 62	6	G	14	7	Ap. 15
„ 31	„ 63	7	F	15	18	Mr. 31
„ 32	„ 64	8	E D	16	29	Ap. 19
„ 33	„ 65	9	C	17	11	„ 11
„ 34	„ 66	10	B	18	22	Mr. 27
„ 35	„ 67	11	A	19	3	Ap. 16
„ 36	„ 68	12	G F	1	14	„ 7
„ 37	„ 69	13	E	2	25	Mr. 23
„ 38	2570	14	D	3	6	Ap. 12
„ 39	„ 71	15	C	4	17	„ 4
2040	„ 72	16	B A	5	28	„ 23
„ 41	„ 73	17	G	6	9	„ 8
„ 42	„ 74	18	F	7	20	Mr. 31
„ 43	„ 75	19	E	8	1	Ap. 20
„ 44	„ 76	20	D C	9	12	„ 11
„ 45	„ 77	21	B	10	23	Mr. 27
„ 46	„ 78	22	A	11	4	Ap. 16
„ 47	„ 79	23	G	12	15	„ 8
„ 48	2580	24	F E	13	26	Mr. 23
„ 49	„ 81	25	D	14	7	Ap. 12
2050	„ 82	26	C	15	18	Ap. 4
„ 51	„ 83	27	B	16	29	„ 24
„ 52	„ 84	28	A G	17	11	„ 8
„ 53	„ 85	1	F	18	22	Mr. 31
„ 54	„ 86	2	E	19	3	Ap. 20
„ 55	„ 87	3	D	1	14	„ 5

Anii	Anii	Ciclul solar	Litera dominicală	Ciclul lunar	Epacta	Data pascilor	Anii	Anii	Ciclul solar	Litera dominicală	Ciclul lunar	Epacta	Data pascilor
2056	2588	4	C B	2	25	Mr. 27	2100	2632	20	D C	8	1	Ap. 18
„ 57	„ 89	5	A	3	6	Ap. 16	„ 1	„ 33	21	B	9	12	„ 10
„ 58	2590	6	G	4	17	„ 1	„ 2	„ 34	22	A	10	23	Mr. 26
„ 59	„ 91	7	F	5	28	„ 21	„ 3	„ 35	23	G	11	4	Ap. 15
2060	„ 92	8	E D	6	9	„ 12	„ 4	„ 36	24	F E	12	15	„ 6
„ 61	„ 93	9	C	7	20	Mr. 28	„ 5	„ 37	25	D	13	26	Mr. 22
„ 62	„ 94	10	B	8	1	Ap. 17	„ 6	„ 38	26	C	14	7	Ap. 11
„ 63	„ 95	11	A	9	12	„ 9	„ 7	„ 39	27	B	15	18	„ 3
„ 64	„ 96	12	G F	10	23	Mr. 31	„ 8	2640	28	A G	16	29	„ 22
„ 65	„ 97	13	E	11	4	Ap. 13	„ 9	„ 41	1	F	17	11	„ 7
„ 66	„ 98	14	D	12	15	„ 5	2110	„ 42	2	E	18	22	Mr. 30
„ 67	„ 99	15	C	13	26	Mr. 28	„ 11	„ 43	3	D	19	3	Ap. 19
„ 68	2600	16	B A	14	7	Ap. 16	„ 12	„ 44	4	C B	1	14	„ 3
„ 69	„ 1	17	G	15	18	„ 1	„ 13	„ 45	5	A	2	25	Mr. 26
2070	„ 2	18	F	16	29	„ 21	„ 14	„ 46	6	G	3	6	Ap. 15
„ 71	„ 3	19	E	17	11	„ 6	„ 15	„ 47	7	F	4	17	Mr. 31
„ 72	„ 4	20	D C	18	22	Mr. 28	„ 16	„ 48	8	E D	5	28	Ap. 19
„ 73	„ 5	21	B	19	3	Ap. 17	„ 17	„ 49	9	C	6	9	„ 11
„ 74	„ 6	22	A	1	14	„ 9	„ 18	2650	10	B	7	20	„ 3
„ 75	„ 7	23	G	2	25	Mr. 25	„ 19	„ 51	11	A	8	1	„ 16
„ 76	„ 8	24	F E	3	6	Ap. 13	2120	„ 52	12	G F	9	12	„ 7
„ 77	„ 9	25	D	4	17	„ 5	„ 21	„ 53	13	E	10	23	Mr. 30
„ 78	2610	26	C	5	28	„ 25	„ 22	„ 54	14	D	11	4	Ap. 19
„ 79	„ 11	27	B	6	9	„ 10	„ 23	„ 55	15	C	12	15	„ 4
2080	„ 12	28	A G	7	20	„ 1	„ 24	„ 56	16	B A	13	26	Mr. 26
„ 81	„ 13	1	F	8	1	„ 21	„ 25	„ 57	17	G	14	7	Ap. 15
„ 82	„ 14	2	E	9	12	„ 6	„ 26	„ 58	18	F	15	18	Mr. 31
„ 83	„ 15	3	D	10	23	Mr. 29	„ 27	„ 59	19	E	16	29	Ap. 20
„ 84	„ 16	4	C B	11	4	Ap. 17	„ 28	2660	20	D C	17	11	„ 11
„ 85	„ 17	5	A	12	15	„ 2	„ 29	„ 61	21	B	18	22	Mr. 27
„ 86	„ 18	6	G	13	26	Mr. 25	2130	„ 62	22	A	19	3	Ap. 16
„ 87	„ 19	7	F	14	7	Ap. 14	„ 31	„ 63	23	G	1	14	„ 8
„ 88	2620	8	E D	15	18	„ 5	„ 32	„ 64	24	F E	2	25	Mr. 23
„ 89	„ 21	9	C	16	29	„ 18	„ 33	„ 65	25	D	3	6	Ap. 12
2090	„ 22	10	B	17	11	„ 10	„ 34	„ 66	26	C	4	17	„ 4
„ 91	„ 23	11	A	18	22	Mr. 26	„ 35	„ 67	27	B	5	28	„ 24
„ 92	„ 24	12	G F	19	3	Ap. 14	„ 36	„ 68	28	A G	6	9	„ 8
„ 93	„ 25	13	E	1	14	„ 6	„ 37	„ 69	1	F	7	20	Mr. 31
„ 94	„ 26	14	D	2	25	Mr. 29	„ 38	2670	2	E	8	1	Ap. 20
„ 95	„ 27	15	C	3	6	Ap. 11	„ 39	„ 71	3	D	9	12	„ 5
„ 96	„ 28	16	B A	4	17	„ 2	2140	„ 72	4	C B	10	23	Mr. 27
„ 97	„ 29	17	G	5	28	„ 22	„ 41	„ 73	5	A	11	4	Ap. 16
„ 98	2630	18	F	6	9	„ 14	„ 42	„ 74	6	G	12	15	„ 8
„ 99	„ 31	19	E	7	20	Mr. 30	„ 43	„ 75	7	F	13	26	Mr. 24

Anii	Anii	Ciclul solar	Litera dominicală	Ciclul lunar	Epacta	Data pascilor
2144	2676	8	E D	14	7	Ap. 12
„ 45	„ 77	9	C	15	18	„ 4
„ 46	„ 78	10	B	16	29	„ 24
„ 47	„ 79	11	A	17	11	„ 9
„ 48	2680	12	G F	18	22	Mr. 31
„ 49	„ 81	13	E	19	3	Ap. 20
2150	„ 82	14	D	1	14	„ 5
„ 51	„ 83	15	C	2	25	Mr. 28
„ 52	„ 84	16	B A	3	6	Ap. 16
„ 53	„ 85	17	G	4	17	„ 1
„ 54	„ 86	18	F	5	28	„ 21
„ 55	„ 87	19	E	6	9	„ 13
„ 56	„ 88	20	D C	7	20	Mr. 28
„ 57	„ 89	21	B	8	1	Ap. 17
„ 58	2690	22	A	9	12	„ 9
„ 59	„ 91	23	G	10	23	Mr. 25
2160	„ 92	24	F E	11	4	Ap. 13
„ 61	„ 93	25	D	12	15	„ 5
„ 62	„ 94	26	C	13	26	Mr. 28
„ 63	„ 95	27	B	14	7	Ap. 10
„ 64	„ 96	28	A G	15	18	„ 1
„ 65	„ 97	1	F	16	29	„ 21
„ 66	„ 98	2	E	17	11	„ 6
„ 67	„ 99	3	D	18	22	Mr. 29
„ 68	2700	4	C B	19	3	Ap. 17
„ 69	„ 1	5	A	1	14	„ 9
2170	„ 2	6	G	2	25	Mr. 25
„ 71	„ 3	7	F	3	6	Ap. 14
„ 72	„ 4	8	E D	4	17	„ 5
„ 73	„ 5	9	C	5	28	„ 25
„ 74	„ 6	10	B	6	9	„ 10
„ 75	„ 7	11	A	7	20	„ 2
„ 76	„ 8	12	G F	8	1	„ 21
„ 77	„ 9	13	E	9	12	„ 6
„ 78	2710	14	D	10	23	Mr. 29
„ 79	„ 11	15	C	11	4	Ap. 18
2180	„ 12	16	B A	12	15	„ 2
„ 81	„ 13	17	G	13	26	Mr. 25
„ 82	„ 14	18	F	14	7	Ap. 14
„ 83	„ 15	19	E	15	18	Mr. 30
„ 84	„ 16	20	D C	16	29	Ap. 18
„ 85	„ 17	21	B	17	11	„ 10
„ 86	„ 18	22	A	18	22	Mr. 26
„ 87	„ 19	23	G	19	3	Ap. 15

Anii	Anii	Ciclul solar	Litera dominicală	Ciclul lunar	Epacta	Data pascilor
2188	2720	24	F E	1	14	Ap. 6
„ 89	„ 21	25	D	2	25	Mr. 29
2190	„ 22	26	C	3	6	Ap. 11
„ 91	„ 23	27	B	4	17	„ 3
„ 92	„ 24	28	A G	5	28	„ 22
„ 93	„ 25	1	F	6	9	„ 14
„ 94	„ 26	2	E	7	20	Mr. 30
„ 95	„ 27	3	D	8	1	Ap. 19
„ 96	„ 28	4	C B	9	12	„ 10
„ 97	„ 29	5	A	10	23	Mr. 26
„ 98	2730	6	G	11	4	Ap. 15
„ 99	„ 31	7	F	12	15	„ 7
2200	„ 32	8	E D	13	26	Mr. 22
„ 1	„ 33	9	C	14	7	Ap. 11
„ 2	„ 34	10	B	15	18	„ 3
„ 3	„ 35	11	A	16	29	„ 23
„ 4	„ 36	12	G F	17	11	„ 7
„ 5	„ 37	13	E	18	22	Mr. 30
„ 6	„ 38	14	D	19	3	Ap. 19
„ 7	„ 39	15	C	1	14	„ 4
„ 8	2740	16	B A	2	25	Mr. 26
„ 9	„ 41	17	G	3	6	Ap. 15
2210	„ 42	18	F	4	17	Mr. 31
„ 11	„ 43	19	E	5	28	Ap. 20
„ 12	„ 44	20	D C	6	9	„ 11
„ 13	„ 45	21	B	7	20	„ 3
„ 14	„ 46	22	A	8	1	„ 16
„ 15	„ 47	23	G	9	12	„ 8
„ 16	„ 48	24	F E	10	23	Mr. 30
„ 17	„ 49	25	D	11	4	Ap. 19
„ 18	2750	26	C	12	15	„ 4
„ 19	„ 51	27	B	13	26	Mr. 27
2220	„ 52	28	A G	14	7	Ap. 15
„ 21	„ 53	1	F	15	18	Mr. 31
„ 22	„ 54	2	E	16	29	Ap. 20
„ 23	„ 55	3	D	17	11	„ 12
„ 24	„ 56	4	C B	18	22	Mr. 27
„ 25	„ 57	5	A	19	3	Ap. 16
„ 26	„ 58	6	G	1	14	„ 8
„ 27	„ 59	7	F	2	25	Mr. 24
„ 28	2760	8	E D	3	6	Ap. 12
„ 29	„ 61	9	C	4	17	„ 4
2230	„ 62	10	B	5	28	„ 24
„ 31	„ 63	11	A	6	9	„ 9

Aniĭ	Aniĭ	Ciclul solar	Litera dominicală	Ciclul lunar	Epacta	Data pascilor	Aniĭ	Aniĭ	Ciclul solar	Litera dominicală	Ciclul lunar	Epacta	Data pascilor
2232	2764	12	G F	7	20	Mr. 31	2276	2808	28	A G	13	26	Mr. 25
„ 33	„ 65	13	E	8	1	Ap. 20	„ 77	„ 9	1	F	14	7	Ap. 14
„ 34	„ 66	14	D	9	12	„ 5	„ 78	2810	2	E	15	18	Mr. 30
„ 35	„ 67	15	C	10	23	Mr. 28	„ 79	„ 11	3	D	16	29	Ap. 19
„ 36	„ 68	16	B A	11	4	Ap. 16	2280	„ 12	4	C B	17	11	„ 10
„ 37	„ 69	17	G	12	15	„ 8	„ 81	„ 13	5	A	18	22	Mr. 26
„ 38	2770	18	F	13	26	Mr. 24	„ 82	„ 14	6	G	19	3	Ap. 15
„ 39	„ 71	19	E	14	7	Ap. 13	„ 83	„ 15	7	F	1	14	„ 7
2240	„ 72	20	D C	15	18	„ 4	„ 84	„ 16	8	E D	2	25	Mr. 29
„ 41	„ 73	21	B	16	29	„ 24	„ 85	„ 17	9	C	3	6	Ap. 11
„ 42	„ 74	22	A	17	11	„ 9	„ 86	„ 18	10	B	4	17	„ 3
„ 43	„ 75	23	G	18	22	„ 1	„ 87	„ 19	11	A	5	28	„ 23
„ 44	„ 76	24	F E	19	3	„ 20	„ 88	2820	12	G F	6	9	„ 14
„ 45	„ 77	25	D	1	14	„ 5	„ 89	„ 21	13	E	7	20	Mr. 30
„ 46	„ 78	26	C	2	25	Mr. 28	2290	„ 22	14	D	8	1	Ap. 19
„ 47	„ 79	27	B	3	6	Ap. 17	„ 91	„ 23	15	C	9	12	„ 11
„ 48	2780	28	A G	4	17	„ 1	„ 92	„ 24	16	B A	10	23	Mr. 26
„ 49	„ 81	1	F	5	28	„ 21	„ 93	„ 25	17	G	11	4	Ap. 15
2250	„ 82	2	E	6	9	„ 13	„ 94	„ 26	18	F	12	15	„ 7
„ 51	„ 83	3	D	7	20	Mr. 29	„ 95	„ 27	19	E	13	26	Mr. 23
„ 52	„ 84	4	C B	8	1	Ap. 17	„ 96	„ 28	20	D C	14	7	Ap. 11
„ 53	„ 85	5	A	9	12	„ 9	„ 97	„ 29	21	B	15	18	„ 3
„ 54	„ 86	6	G	10	23	Mr. 25	„ 98	2830	22	A	16	29	„ 23
„ 55	„ 87	7	F	11	4	Ap. 14	„ 99	„ 31	23	G	17	11	„ 8
„ 56	„ 88	8	E D	12	15	„ 5	2300	„ 32	24	F E	18	22	Mr. 30
„ 57	„ 89	9	C	13	26	Mr. 28	„ 1	„ 33	25	D	19	3	Ap. 19
„ 58	2790	10	B	14	7	Ap. 10	„ 2	„ 34	26	C	1	14	„ 4
„ 59	„ 91	11	A	15	18	„ 2	„ 3	„ 35	27	B	2	25	Mr. 27
2260	„ 92	12	G F	16	29	„ 21	„ 4	„ 36	28	A G	3	6	Ap. 15
„ 61	„ 93	13	E	17	11	„ 6	„ 5	„ 37	1	F	4	17	Mr. 31
„ 62	„ 94	14	D	18	22	Mr. 29	„ 6	„ 38	2	E	5	28	Ap. 20
„ 63	„ 95	15	C	19	3	Ap. 18	„ 7	„ 39	3	D	6	9	„ 12
„ 64	„ 96	16	B A	1	14	„ 9	„ 8	2840	4	C B	7	20	„ 3
„ 65	„ 97	17	G	2	25	Mr. 25	„ 9	„ 41	5	A	8	1	„ 16
„ 66	„ 98	18	F	3	6	Ap. 14	2310	„ 42	6	G	9	12	„ 8
„ 67	„ 99	19	E	4	17	„ 6	„ 11	„ 43	7	F	10	23	Mr. 31
„ 68	2800	20	D C	5	28	„ 25	„ 12	„ 44	8	E D	11	4	Ap. 19
„ 69	„ 1	21	B	6	9	„ 10	„ 13	„ 45	9	C	12	15	„ 4
2270	„ 2	22	A	7	20	„ 2	„ 14	„ 46	10	B	13	26	Mr. 27
„ 71	„ 3	23	G	8	1	„ 22	„ 15	„ 47	11	A	14	7	Ap. 16
„ 72	„ 4	24	F E	9	12	„ 6	„ 16	„ 48	12	G F	15	18	Mr. 31
„ 73	„ 5	25	D	10	23	Mr. 29	„ 17	„ 49	13	E	16	29	Ap. 20
„ 74	„ 6	26	C	11	4	Ap. 18	„ 18	2850	14	D	17	11	„ 12
„ 75	„ 7	27	B	12	15	„ 3	„ 19	„ 51	15	C	18	22	Mr. 28

Aniĭ	Aniĭ	Ciclul solar	Litera dominicală	Ciclul lunar	Epacta	Data pascilor	Aniĭ	Aniĭ	Ciclul solar	Litera dominicală	Ciclul lunar	Epacta	Data pascilor
2320	2852	16	B A	19	3	Ap. 16	2368	2900	8	E D	10	23	Mr. 29
„ 21	„ 53	17	G	1	14	„ 8	„ 69	„ 1	9	C	11	4	Ap. 18
„ 22	„ 54	18	F	2	25	Mr. 24	2370	„ 2	10	B	12	15	„ 3
„ 23	„ 55	19	E	3	6	Ap. 13	„ 71	„ 3	11	A	13	26	Mr. 26
„ 24	„ 56	20	D C	4	17	„ 4	„ 72	„ 4	12	G F	14	7	Ap. 14
„ 25	„ 57	21	B	5	28	„ 24	„ 73	„ 5	13	E	15	18	Mr. 30
„ 26	„ 58	22	A	6	9	„ 9	„ 74	„ 6	14	D	16	29	Ap. 19
„ 27	„ 59	23	G	7	20	„ 1	„ 75	„ 7	15	C	17	11	„ 11
„ 28	2860	24	F E	8	1	„ 20	„ 76	„ 8	16	B A	18	22	Mr. 26
„ 29	„ 61	25	D	9	12	„ 5	„ 77	„ 9	17	G	19	3	Ap. 15
2330	„ 62	26	C	10	23	Mr. 28	„ 78	2910	18	F	1	14	„ 7
„ 31	„ 63	27	B	11	4	Ap. 17	„ 79	„ 11	19	E	2	25	Mr. 23
„ 32	„ 64	28	A G	12	15	„ 8	2380	„ 12	20	D C	3	6	Ap. 11
„ 33	„ 65	1	F	13	26	Mr. 24	„ 81	„ 13	21	B	4	17	„ 3
„ 34	„ 66	2	E	14	7	Ap. 13	„ 82	„ 14	22	A	5	28	„ 23
„ 35	„ 67	3	D	15	18	„ 5	„ 83	„ 15	23	G	6	9	„ 8
„ 36	„ 68	4	C B	16	29	„ 24	„ 84	„ 16	24	F E	7	20	Mr. 30
„ 37	„ 69	5	A	17	11	„ 9	„ 85	„ 17	25	D	8	1	Ap. 19
„ 38	2870	6	G	18	22	„ 1	„ 86	„ 18	25	C	9	12	„ 11
„ 39	„ 71	7	F	19	3	„ 14	„ 87	„ 19	27	B	10	23	Mr. 27
2340	„ 72	8	E D	1	14	„ 5	„ 88	2920	28	A G	11	4	Ap. 15
„ 41	„ 73	9	C	2	25	Mr. 28	„ 89	„ 21	1	F	12	15	„ 7
„ 42	„ 74	10	B	3	6	Ap. 17	2390	„ 22	2	E	13	26	Mr. 23
„ 43	„ 75	11	A	4	17	„ 2	„ 91	„ 23	3	D	14	7	Ap. 12
„ 44	„ 76	12	G F	5	28	„ 21	„ 92	„ 24	4	C B	15	18	„ 3
„ 45	„ 77	13	E	6	9	„ 13	„ 93	„ 25	5	A	16	29	„ 23
„ 46	„ 78	14	D	7	20	Mr. 29	„ 94	„ 26	6	G	17	11	„ 8
„ 47	„ 79	15	C	8	1	Ap. 18	„ 95	„ 27	7	F	18	22	Mr. 31
„ 48	2880	16	B A	9	12	„ 9	„ 96	„ 28	8	E D	19	3	Ap. 19
„ 49	„ 81	17	G	10	23	Mr. 25	„ 97	„ 29	9	C	1	14	„ 4
2350	„ 82	18	F	11	4	Ap. 14	„ 98	2930	10	B	2	25	Mr. 27
„ 51	„ 83	19	E	12	15	„ 6	„ 99	„ 31	11	A	3	6	Ap. 16
„ 52	„ 84	20	D C	13	26	Mr. 28	2400	„ 32	12	G F	4	17	Mr. 31
„ 53	„ 85	21	B	14	7	Ap. 10	„ 1	„ 33	13	E	5	28	Ap. 20
„ 54	„ 86	22	A	15	18	„ 2	„ 2	„ 34	14	D	6	9	„ 12
„ 55	„ 87	23	G	16	29	Mr. 22	„ 3	„ 35	15	C	7	20	Mr. 28
„ 56	„ 88	24	F E	17	11	„ 6	„ 4	„ 36	16	B A	8	1	Ap. 16
„ 57	„ 89	25	D	18	22	Mr. 29	„ 5	„ 37	17	G	9	12	„ 8
„ 58	2890	26	C	19	3	Ap. 18	„ 6	„ 38	18	F	10	23	Mr. 31
„ 59	„ 91	27	B	1	14	„ 3	„ 7	„ 39	19	E	11	4	Ap. 13
2360	„ 92	28	A G	2	25	Mr. 25	„ 8	2940	20	D C	12	15	„ 4
„ 61	„ 93	1	F	3	6	Ap 14	„ 9	„ 41	21	B	13	26	Mr. 27
„ 62	„ 94	2	E	4	17	„ 6	2410	„ 42	22	A	14	7	Ap. 16
„ 63	„ 95	3	D	5	28	Ap. 19	„ 11	„ 43	23	G	15	18	„ 1
„ 64	„ 96	4	C B	6	9	Ap. 10	„ 12	„ 44	24	F E	16	29	„ 20
„ 65	„ 97	5	A	7	20	„ 2	„ 13	„ 45	25	D	17	11	„ 12
„ 66	„ 98	6	G	8	1	„ 22	„ 14	„ 46	26	C	18	22	Mr. 28
„ 67	„ 99	7	F	9	12	„ 7	„ 15	„ 47	27	B	19	3	Ap. 17

Când s'ar isprăvi un period de 532 anĭ, se reîncepe periodul din capĕtŭ cu anul următorŭ.

Data pascilor fiind determinată pentru unŭ anŭ oare care, atuncĭ datele și ḑilele celora-l-alte serbătorĭ variabile se găsescŭ în tabela următóre; fiind tóte pe aceiașĭ linie, pe care în colóna Iª este scrisă data pascilor anuluĭ aceluia.

SĔRBĂTORILE IN

PASCELE	Slova pascaliei	Carnavalul săptămâni	Carnavalul ḑile	Triodul se începe	Lăsatul secului de brânză	BUNA VESTIRE	FLORIILE	Sântul mare mucenicŭ Gheorghie	Rusaliile saŭ înjumătățarae
Mart. 22	А	5	4	Ian. 11	Fev. 1	Merc. lumin.	Mar. 15	5ᵃ Joi d. Pascĭ	Apr. 15
— 23	Б	5	5	— 12	— 2	Marț. lum.	— 16	5ᵃ Merc. d. Pascĭ	— 16
— 24	В	5	6	— 13	— 3	Lunea. lum.	— 17	5ᵃ Marți d. Pascĭ	— 17
— 25	Г	6	—	— 14	— 4	Dum. Pasc.	— 18	5ᵃ Luni d. Pascĭ	— 18
— 26	Д	6	1	— 15	— 5	Sâm. c. mar.	— 19	5ᵃ Dum. d. Pascĭ	— 19
Mart. 27	Є	6	2	Ian. 16	Fev. 6	Vin. c. mare	Mar. 20	4ᵃ Sâmb. d. Pas.	Apr. 20
— 28	Ж	6	3	— 17	— 7	Joia ç. mar.	— 21	4ᵃ Vinerĭ d. Pas.	— 21
— 29	Ѕ	6	4	— 18	— 8	Merc. c. mar.	— 22	4ᵃ Joi dupe Pas.	— 22
— 30	З	6	5	— 19	— 9	Mar. c. mare	— 23	4ᵃ Merc. d. Pas.	— 23
— 31	И	6	6	— 20	— 10	Lun. c. mar.	— 24	4ᵃ Marți d. Pas.	— 24
Apr. 1	І	7	—	Ian. 21	Fev. 11	Dum. Flori.	Mar. 25	4ᵃ Lunĭ d. Pascĭ	Apr. 25
— 2	К	7	1	— 22	— 12	Sâmb. l. Laz.	— 26	4ᵃ Dum. d. Pasc	— 26
— 3	Л	7	2	— 23	— 13	6ᵃ Vin. d. post	— 27	3ᵃ Sâmb. d. Pascĭ	— 27
— 4	М	7	3	— 24	— 14	6ᵃ Joi d. post	— 28	3ᵃ Vin. d. Pascĭ	— 28
— 5	Н	7	4	— 25	— 15	6ᵃ Mer. d. post	— 29	3ᵃ Joĭ d. Pascĭ	— 29
Apr. 6	О	7	5	Ian. 26	Fev. 16	6ᵃ Mar. d. pos	Mar. 30	3ᵃ Mer. d. Pasci	Apr. 30
— 7	П	7	6	— 27	— 17	6ᵃ Luni din p.	— 31	3ᵃ Marți d. Pasci	Maĭ. 1
— 8	Р	8	—	— 28	— 18	Dumin. 5ᵃ	Apr. 1	3ᵃ Lunĭ d. Pasci	— 2
— 9	С	8	1	— 29	— 19	5ᵃ Sâm. din p.	— 2	3ᵃ Dum. d. Pasci	— 3
— 10	Т	8	2	— 30	— 20	5ᵃ Vin. d. post	— 3	2ᵃ Sâmb. d. Pasci	— 4
Apr. 11	Ȣ	8	3	Ian. 31	Fev. 21	5ᵃ Joi d. post	Apr. 4	3ᵃ Vinerĭ d. Pas.	Maĭ. 5
— 12	Ф	8	4	Fev. 1	— 22	5ᵃ Mer. din p.	— 5	2ᵃ Joĭ d. Pasci	— 6
— 13	Х	8	5	— 2	— 23	5ᵃ Mar. d. pos	— 6	2ᵃ Merc. d. Pasci	— 7
— 14	Ѡ	8	6	— 3	— 24	5ᵃ Lunĭ din p.	— 7	2ᵃ Marți d. Pascĭ	— 8
— 15	Ц	9	—	— 4	— 25	4ᵃ Dum. d. p.	— 8	2ᵃ Lunĭ d. Pasci	— 9
Apr. 16	Ч	9	1	Fev. 5	Fev. 26	4ᵃ Sam. din p.	Apr. 9	2ᵃ Dum. d. Pasci	Maĭ. 10
— 17	Ш	9	2	— 6	— 27	4ᵃ Vin. d. post	— 10	1ᵃ Sâm. d. Pasci	— 11
— 18	Щ	9	3	— 7	— 28	4ᵃ Joĭ d. post	— 11	1ᵃ Vinerĭ d. Pas.	— 12
— 19	Ъ	9	4	— 8	Mart. 1	4ᵃ Mer. d. pos	— 12	1ᵃ Joĭ d. Pasci	— 13
— 20	Ы	9	5	— 9	— 2	4ᵃ Mar. d. pos	— 13	1ᵃ Merc. d. Pasci	— 14
Apr. 21	Ь	9	6	Fev. 10	Mar. 3	4ᵃ Lunĭ din p.	Apr. 14	a 3ᵃ ḑi de Pasci	Maĭ. 15
— 22	Ѣ	10	—	— 11	— 4	3ᵃ Dum. d. p.	— 15	a 2ᵃ ḑi de Pasci	— 16
— 23	Ю	10	1	— 12	— 5	3ᵃ Sâm. din p.	— 16	în Dum. Pasce.	— 17
— 24	Ѫ	10	2	— 13	— 6	3ᵃ Vin. d. post	— 17	în Sâmb. c. mare	— 18
— 25	Ѧ	10	3	— 14	— 7	3ᵃ Joi d. post	— 18	în Vin. cea mare	— 19

Nota Iᵃ În aniĭ visecți, (aceĭ care in periodul de 532 anĭ, aŭ câte două litere dominicale ; data începutuluĭ triodulu ĭ și acea a lăsatuluĭ de secŭ, care ar cădea în-ainte de 1-ŭ Martie; trebue a se spori cu o ḑi; în aceiașĭ anĭ visecțĭ, carnavalul este cu o ḑi maĭ lung de câtŭ ceea ce se arată în acest tabloŭ.

RAPORT CU PASCELE

ÎNĂLȚAREA	Pogorârea Duchuluĭ sânt.	lăsatul secului de postul apostolilor	Postul apostolilor 1 sept.	Postul apostolilor 2 ḑile	Ꝺioa Sântuluĭ Petru și Pavel.	Ꝺioa adormireĭ s-teĭ Feciore	Ꝺioa nascereĭ s-teĭ Feciore	Ꝺioa Cruceĭ	Ꝺioa s-tuluĭ mucenicŭ Dimitrie	Ꝺioa Nascereĭ luĭ Christos
Apr. 30	Maĭ. 10	Maĭ. 17	6	—	Lunĭ	Sâm.	Marțĭ	Lunĭ	Lunĭ	Vinerĭ
Maĭ. 1	— 11	— 18	5	6	Dum.	Vin.	Lunĭ	Dum.	Dum.	Joĭ
— 2	— 12	— 19	5	5	Sâm.	Joĭ	Dum.	Sâmb.	Sâm.	Mercu.
— 3	— 13	— 20	5	4	Vin.	Merc.	Sâm.	Vinerĭ	Vin.	Marțĭ
— 4	— 14	— 21	5	3	Joĭ	Marțĭ	Vin.	Joĭ	Joĭ	Lunĭ
Maĭ. 5	Maĭ. 15	Maĭ. 22	5	2	Merc.	Lunĭ	Joĭ	Mercu.	Merc.	Dum.
— 6	— 16	— 23	5	1	Marțĭ	Dum.	Merc.	Marțĭ	Marțĭ	Sâmb.
— 7	— 17	— 24	5	—	Lunĭ	Sâm.	Marțĭ	Lunĭ	Lunĭ	Vinerĭ
— 8	— 18	— 25	4	6	Dum.	Vin.	Lunĭ	Dum.	Dum.	Joĭ
— 9	— 19	— 26	4	5	Sâm.	Joĭ	Dum.	Sâmb.	Sâm.	Mercu.
Maĭ. 10	Maĭ. 20	Maĭ. 27	4	4	Vin.	Merc.	Sâm.	Vinerĭ	Vin.	Marțĭ
— 11	— 21	— 28	4	3	Joĭ	Marțĭ	Vin.	Joĭ	Joĭ	Lunĭ
— 12	— 22	— 29	4	2	Merc.	Lunĭ	Joĭ	Merc.	Merc.	Dum.
— 13	— 23	— 30	4	1	Marțĭ	Dum.	Merc.	Marțĭ	Marțĭ	Sâmb.
— 14	— 24	— 31	4	—	Lunĭ	Sâm.	Marțĭ	Lunĭ	Lunĭ	Vinerĭ
Maĭ. 15	Maĭ. 25	Iun. 1	3	6	Dum	Vin.	Lunĭ	Dum.	Dum.	Joĭ
— 16	— 26	— 2	3	5	Sâm.	Joĭ	Dum.	Sâmb.	Sâm.	Merc.
— 17	— 27	— 3	3	4	Vin.	Merc.	Sâm.	Vinerĭ	Vin	Marțĭ
— 18	— 28	— 4	3	3	Joĭ	Marți	Vin.	Joĭ	Joĭ	Lunĭ
— 19	— 29	— 5	3	2	Merc.	Luni	Joĭ	Merc.	Merc.	Dum.
Maĭ. 20	Maĭ. 30	Iun. 6	3	1	Marțĭ	Dum.	Merc.	Marțĭ	Marțĭ	Sâmb.
— 21	— 31	— 7	3	—	Lunĭ	Sâm.	Marțĭ	Lunĭ	Lunĭ	Vinerĭ
— 22	Iun. 1	— 8	2	6	Dum.	Vin.	Lunĭ	Dum.	Dum.	Joĭ
— 23	— 2	— 9	2	5	Sâm.	Joĭ	Dum.	Sâmb.	Sâm.	Merc.
— 24	— 3	— 10	2	4	Vin.	Merc.	Sâm.	Vinerĭ	Vin.	Marțĭ
Maĭ. 25	Iun. 4	Iun. 11	2	3	Joĭ	Marțĭ	Vin.	Joĭ	Joĭ	Lunĭ
— 26	— 5	— 12	2	2	Merc.	Lunĭ	Joĭ	Merc.	Merc.	Dum.
— 27	— 6	— 13	2	1	Marți	Dum.	Merc.	Marțĭ	Marțĭ	Sâmb.
— 28	— 7	— 14	2	—	Lunĭ	Sâm.	Marțĭ	Lunĭ	Lunĭ	Vinerĭ
— 29	— 8	— 15	1	6	Dum.	Vin.	Lunĭ	Dum.	Dum.	Joĭ
Maĭ. 30	Iun. 9	Iun. 16	1	5	Sâm.	Joĭ	Dum.	Sâmb.	Sâm.	Merc.
— 31	— 10	— 17	1	4	Vin.	Merc.	Sâm.	Vinerĭ	Vin.	Marțĭ
Iun. 1	— 11	— 18	1	3	Joĭ	Marțĭ	Vin.	Joĭ	Joĭ	Lunĭ
— 2	— 12	— 19	1	2	Merc.	Lunĭ	Joĭ	Merc.	Merc.	Dum.
— 3	— 13	— 20	1	1	Marțĭ	Dum.	Merc.	Marțĭ	Marțĭ	Sâmb.

Nota IIᵃ Slovele pascalieĭ, sînt indice, sub care în tipic și alte cărțĭ bisericescĭ, se găsescŭ osebite serbărĭ și începutul osebiților stîlpĭ a Evangheliei; în raport cu fie-care dată a pascelor.

CUM SE AFLA LITERA DUMINICALA ŞI EPACTA.

Litera dominicală. Aniĭ comunĭ (de rând) câte de 365 ḑile cuprind 52 de septĕmunĭ şi o ḑi ; aşa fel că, daca anul acesta s'a început lunĭ, următorul se va începe marţĭ, şi celalalt mercurĭ ; însĕ aniĭ visecţĭ care sînt din 4. în 4. aŭ câte 52 septĕmânĭ şi două ḑile ; în cât la aceĭ anĭ se sare câte două ḑile.

De aicĭ urmézā că litera dominicală se schimbă pe tot anul dela una la alta şi că aniĭ visecţĭ aŭ câte două litere.

Acum dacă vom scri un şir de anĭ succesivĭ, grupându-ĭ câte patru, şi vom dispune sub fie-care din eĭ câte una din cele sépte litere A, B, C, D, E, F, G, ĭar la al 4-le anŭ câte două, atuncĭ vom vedea, că dupe 28 de anĭ literele reîncep a se reproduce în aceaşĭ ordine; în cât periodul începe din capĕt : ĭată rezultatul.

Cic. solar.	1, 2, 3, 4,	5, 6, 7, 8	9, 10, 11, 12,	13, 14, 15, 16,	17, 18, 19, 20,	21, 22, 23, 24,	25, 26, 27, 28,
Lit. Dom.	F, E, D. CB	A, G, F, ED	C, B, A, G F,	E, D, C, BA,	G, F, E, DC,	B, A, G, FE,	D, C, B, AG,

Literele se scriŭ reculănd, saŭ maĭ bine de la ultimul anŭ.

Acest period se numesce ciclul solar; şi pentru a afla litera dominicală a unuĭ anŭ este de ajuns a sci, care este ciclul solar al aceluĭ an; ĭar pentru acésta este următoarea regulă:

La data anuluĭ adaoge 5508 (anul dela ḑidirea luneĭ), împarte suma cu 28 şi restul împărţireĭ este ciclul solar a aceluĭ an; caută acel restŭ în şirul de maĭ sus, şi sub elŭ cetescĭ lit. dom. a anuluĭ.

(*) Pentru stil noŭ : la data anuluĭ adaoge unul din numerele următóre :

Pentru aniĭ dela 1801 până la 1900 adaoge 16
„ „ „ 1901 „ „ 2100 4
„ „ „ 2101 „ „ 2200 20
„ „ „ 2201 „ „ 2300 8
„ „ „ 2301 „ „ 2500 24
„ „ „ 2501 „ „ 2600 12
„ „ „ 2601 „ „ 2700 0

Şi maĭ departe pentru toţĭ aniĭ reductibilĭ, aceste şépte numere se reproduc necontenit în ordinea următóre 16, 4, 20, 8, 24, 12, 0.

Impart apoĭ suma cu 28 şi restul împărţireĭ este ciclul-solar al anuluĭ, caută aceḷ numĕr în şirul de maĭ sus şi sub el, veĭ afla letera duminicala a aceluĭ an stil nou

Epacta. Cuvêntul epactă, însémnă vîrstă ; iar scopul este a afla vîrsta saŭ epacta luneĭ la începutul fie caruia anŭ.

O lumină de lună complectă, este ceva maĭ mult de 29 ḑile şi jumatate; dar dacă am considera-o tocmaĭ de 29 ½ ḑile, şi am voi se facem un anŭ cu 12 de aceste lunĭ, am avea numaĭ 354 ḑile, adica, cu 11 ḑile maĭ puţin de cât un anŭ comun; ast-fel că dacă la începutul unuĭ anŭ, luna ar fi nouă, adecă, ar avea vîrsta, 0; apoĭ la anul urmator ea va fi nouă cu 11 ḑile maĭ nainte de 1-ŭ Ianuar; încât la începutul anuluĭ ea va avea vîrstă de 11 ḑile. De aseminea urmând la începutul anuluĭ al 3-lea ea vá avea vîrsta de 22 ḑile, şi la începutul anuluĭ al 4-lea de 33 ḑile; însĕ o lună de 33 ḑile, este o lună întreagă şi 3 ḑile; se suprimă dar 30 şi vîrsta luniĭ la începutul anuluĭ al 4-lea este 3. Continuând ast-fel, a adoagi 11 din anŭ în anŭ şi a suprima pe 30 de câte orĭ suma este maĭ mare, vomŭ forma un şir de numere, care se numescŭ epactă. Cu modul acesta ajungênd la al 19-a anŭ vom avea acolo epacta 18, la care daca vom adoagi ĭaraşĭ 11, avem 29 de ḑile, adecă aproape o lună; drept-aceia se suprimă şi 29, cum s'aŭ suprimat de atâtea orĭ 30, în cât pentru anul următor epacta în loc de 29 este (0) aşa cum aŭ fost la început. Prin urmare de aci înnainte Epactele se vor reproduce din anŭ în anŭ tot cum aŭ fost în periodul precedent de 19 anĭ.

Aeest period sau maĭ bine, numerile succesive din el, se numescŭ ciclul lunar saŭ numerul de aur al anuluĭ, ĭată rezultatatul.

1,	2,	3,	4,	5,	6,	7,	8,	9,	10,	11,	12,	13,	14,	15,	16,	17,	18,	19,
0,	11,	22,	3,	14,	25,	6,	17,	28,	9,	20,	1,	12,	23,	4,	15,	26,	7,	18,

Dar acum, epactele în loc de a se începe cu, 0, se încep cu 14, care este la al 5-lea rond, în cât aceste două şirurĭ, aşa cum se uziteaza la noĭ sînt urmatoarele :

Ciclul lunar.	1,	2,	3,	4,	5,	6,	7,	8,	9,	10,	11,	12,	13,	14,	15,	16,	17,	18,	19,
Epacta	14,	25,	6,	17,	28,	9,	20,	1,	12,	23,	4,	15,	26,	7,	18,	29,	11,	22,	3,

Şi regula pentru a afla epacta unuĭ anŭ este urmatoare :

La data anuluĭ, adaoge 5508, imparte suma cu 19 şi restul împarţireĭ este Ciclul lunar al aceluĭ anŭ; Cautā acel numer

în şirul de maĭ sus şi, sub el cetesce epacta anuluĭ.

Sporirea sau scaderea Epactelor.

Epactele actuale sînt maĭ micĭ, aprope cu 2 unităţĭ de cât ceia ce ar trebui se fie, de unde rezultă că şi luna nouă, dobêndită cu ajutorul epactelor este aprópe cu două ḑile maĭ têrḑiŭ de cât cum este în realitate. Prin acésta, se face o greşală, la determinarea dateĭ pascilor, care în unile cazurĭ le potŭ amâna maĭ têrḑiŭ. Cum s'ar putea spori Epactele s'aŭ a se scădea cu o unitate fĕrĕ a se schimba numerele actuale ale acelor epacte? Căcĭ alt-fel s'ar cauza cea maĭ mare confuzie.

Pentru a se spori Epactele cu o unitate este de ajuns a se schimba origina, adoagênd numeruluĭ 5508 încă 11 unităţĭ. Aşa daca în anul corent am vroi se avem epacta 15 în loc de 14 cum este, ar trebui ca la anul 1884 se adunăm 5519, iar nu 5508; şi a se continua apoĭ tot ast-fel, am avea atuncĭ 7403 care împărţitŭ cu 19 ne-ar da un rest de 12. aşa dar ciclul lunar al anuluĭ 1884 în loc de 1, ar fi 12, şi căutând acest numĕrŭ, în şirul Epactelor nóstre, am afla acolo epacta 15.

Aseminea se pot scădea Epactele cu o unitate fără a se schimba numerile lor; pentru acésta este de ajuns a se adăogi la origină 8 unitaţĭ. Aşa pentru anul 1892 epacta va fi 12. Decĭ daca am voi ca de acolo înnainte sĕ se reducă e-

* Pentru stil noŭ şirul epactelor este cel primitivŭ.

Numerul de aur	1,	2,	3,	4,	5,	6,	7,	8,	9,	10,	11,	12,	13,	14,	15,	16,	17,	18,	19,
Epacta	0,	11,	22,	3,	14,	25,	6,	17,	28,	9,	20,	1,	12,	23,	4,	15,	26,	7,	18

iar regula este urmatoarea :

La data anuluĭ adoage unul din numerile următoare:

Pentru aniĭ dela 1801 pene la 1900. adaoge 1.
„ „ „ 1901 „ la 2200. . . . . . 9.
„ „ „ 2201 „ la 2300. . . . . 17.

Acésta este ceia ce se facĭ, înse epactele dobindite ast-fel sînt prea micĭ; şi spre a se îndrepta ar trebuĭ ca la anul 1900 se nu se maĭ scaḑa cu o unitate cum urmează a se face şi se se continue tot aşa pene la 2200. atuncĭ am avea:

Pentru aniĭ dela 1801 pene la 2200. adaoge 1.
„ „ „ 2201 „ la 2300. . . . . . 9.
„ „ „ 2301 „ la 2400. . . . . 17.

Imparte apoĭ suma cu 19 şi restul împarţireĭ este numerul de aur al aceluĭ anŭ, caută acel număr în şirul de maĭ sus şi sub el citeşte epacta anuluĭ în stil noŭ.

pactele cu o unitate, ar fi de ajuns se sporim la 5,508, 8 unităţĭ, şi am avea 5516; în cât ciclul lunar, al aceluĭ anŭ, s'ar calcula atuncĭ adunând 1892 cu 5516, ceia ce ar da ciclul lunar 17 şi epacta corespundetoare ar fi 11.

Greşala apusenilor

Dela data luneĭ nouă pênĕ la data luneĭ pline, numerând incluziv pentru amêndouă sînt 15 ḑile, însĕ apuseniĭ contéză numaĭ 14; pentru ce acesta? Eĭ pretextează că luna ne vĕḑêndu-se când este nouă, de cât numaĭ în a 2-a ḑi, apoĭ se contéză numaĭ 14 ḑile căcĭ atuncĭ este înadevĕr luna plină. Dar în realitate, cauza acesteĭ neregularitaţĭ este cu totul alta, şi iata cum:

Dela ce epochă nu se scie; dar eĭ aŭ abandonat cea adoua din regulele arătate maĭ sus (pagina 375), pentru stabilirea dateĭ pascilor. Eĭ nu maĭ ţin sémă de cele două ḑile de înterval care trebue se fie între data luneĭ pline şi între dioa pascilor. Aşa dacă luna plină ar fi sâmbăta, eĭ chiar adoa ḑi sarbéză pascile.

Acesta numaĭ concordă, nicĭ cu tradiţiunea, nicĭ cu hotărârile esprese a Sinoduluĭ S-ţilor Apostolĭ. Atuncĭ eĭ serbéză vechea pască a iudeilor, ĭar nu ḑioa învierеĭ luĭ Hristos; care a fost a 3-a ḑi dupe pascele iudeilor; biserica nóstră în aşa caz, ba şi chĭar când luna plină ar fi vinerĭ, tot nu serbéză pascile de cât în adoua duminică.

Greşala acésta, a atras cu sine o mare anomalie, care s'ar părea înnexplicabilă; dar care este prea adevĕrată şi ĭată cum:

Dacă se abandonă acel interval de două ḑile, dar se contéză, cum trebue să se conteze 15 ḑile dela data luneĭ nouă pênĕ la data luneĭ plină, atuncĭ pascile numaĭ pot cădea nicĭ odata la 22 Mart; fiind că pentru acésta ar trebui se existe epacta 24; Şi acest numĕr nu se afla, în tot şirul epactelor.

De altă parte, ca pascile se nu caḑa nicĭ odata la 22 mart; acésta este o erezie vĕdită; fiind-că acestă dată este stabilită, anume ca limita inferióră, de către însuşĭ Sinodul I-iŭ de la Niceia; şi hotăririle aceluĭ sinod aŭ fost luate de bază, chĭar de eĭ însuşĭ, când aŭ modificat calendarul.

Decĭ, spre a masca erórca,eĭ au avut recurs la artificiul maĭ sus expusŭ de a conta dela data luneĭ nouă pêuĕ la data luneĭ pline numaĭ 14 ḑile; numaĭ cu modul acesta pot şi eĭ a avea pascile la 22 mart, atuncĭ când epacta este 23.— Prin urmare, din cauza călcăreĭ reguleĭ maĭ sus ḑise, eĭ sînt şi vor fi condemnaţĭ a menţinea epactele lor maĭ micĭ de cât se cuvine, pentru ca să pótă continua de a numera dela luna nouă pênĕ la luna plină, numaĭ 14 ḑile.

Ceva analog ni s'ar întêmpla şi nouă, daca continuând a observa intervalul, sus arătat, de două ḑile, am conta dela data luneĭ nouă pênĕ la data luneĭ pline, numaĭ 14 ḑile, cum contéză eĭ.

Atuncĭ noĭ n'am maĭ putea avea pascile nicĭ odată la 25 April, fiindŭ-că atuncĭ ar trebui se fie epacta 27, care nu se găsesce în şirul epactelor.

Dar acéstă împrejurare ne probéză pênĕ la evidenţă că regulele observate de S-ta nóstră Biserică sînt însuşĭ acele de care s'aŭ povĕţuit Sinodul de la Niceia când aŭ pus bazele determinăreĭ dateĭ pascilor; stabilind că pascile pot avea loc în 35 de ḑile de la 22 mart pênĕ la 25 April,

P. S. Episcopŭ al Rômniculuĭ şi Nouluĭ-Severin, cu adresa No. 820 ni trimite încă spre publicare următórea copie după unu *Actŭ de Vêndare.*

Actŭ de Vêndare

Sub semnatul Gheorghe Hrist. Dimitriu proprietar, dòmiciliat în Comuna Suteşti, declar prin acesta că, astădĭ de a mea bună-voie, am vêndut statornic şi pentru tot-d'a-una Biserici cu hramul S-ţilor Apostolĭ, din Comuna Suteştĭ, represintată prin Epitropiĭ eĭ: Preotul Ion Duhovnicu Slamna şi Costache Mitrache, o curea de moşie în mărime de opt-spre-dece pogóne, pămênt moştenescŭ din hotarul Gărdeşti, Com. Drăgăşanĭ, Mah. Capul-Déluluĭ, care pămênt este în apropiere de acéstă Biserică şi care are următórele învecinărĭ. „La răsărit se învecineşte cu fâşia de moşie a luĭ G. al Preoteseĭ, la apus cu fâşia de moşie a moştenitorilor decedatuluĭ Florea Grigoriu, la miédă-dĭ cu apa Pescencĭ, şi la miédănópte cu pămêntul rural al luĭ Marin Flăcăŭ Fierariu.

Preciul cu cât am vĕndut imobilul indicat fiind de leĭ douĕmiĭ (`000) 'ĭ am primit pe deplin la facerea acestuĭ act de la D. Epitrop." Preotul Ión Duhovnicu şi Costache Mitrache, iar S-ta Biserică de astă-dĭ înainte va deveni absolut proprietară pe pămêntul vêndut.

Spre credinţă am dat acest act autentificat de onor. Tribunal Vâlcea şi transcris pe registrele respective.

1884 Aprilie 30

(Semnat) *G. Hr. Dimitriu*, *Vêndător.*

Sub semnaţiĭ epitropĭ aĭ biserici cumpărătóre, declarăm că suntem mulţămiţĭ pe coprinderea acestuĭ actŭ.

(SS.) Preotul *Ion Duhovnicu Slamna* } din Comuna
„ *Costache Mitrache* } Suteştĭ

Casieria Generală Vâlcea

In conformitatea Art. 33 din legea Timbruluĭ şi înregistrări s'a perceputŭ taxa de 2% leĭ în sumă de leĭ 40 sub recipisa No. 349 din 30 Aprilie 1884.

Casier G-le (S. S.) *A. D. Măciucénu.*
Verif. (S) *I. Ionescu.*

Tribunalul Distr. Vâlcea

No. 507.

Astă-dĭ două (2) Maiŭ 1884 s'a presentat în Tribunal vênzatorul Gheorghe Hr. Dimitriu prin procurator D. Mihalache G. Popescu autorisat cu procura autentificată de acest Tribunal la No. $447/_{84}$ şi cumpăratoriĭ D-lor Preotul Ion Duhovnicu Slamna şi Costache Mitrache prin procurator D. Advocat N. Em. Bonciu autorisat cu procura autentificată tot de acest Trib. la No. $446/_{84}$, ambi procuratorĭ în persónă, cărora citinduli-se în întregul luĭ acest act de vênzare; aŭ declarat în nume mele vêndĕtoruluĭ şi al cumpărătorilor că, actul este al lor propriu făcut din liberă voinţă, că conţine adevĕrul, şi că este sub-scris de vênzĕtor şi de cumpărătorul Preotul Ion Duhovnicul Slamna prin propriele d-lor semnăturĭ, iar de cel alt cumpărător prin scriitor, dânsul ne sciind carte.

TRIBUNALUL

In façia acestor declaraţiunĭ şi în bassa art. 1171 C. C. dă autenticitatea legală acestuĭ act de vêndare.

(Semnaţĭ): *M.Petrescu , N. Iepure*

(L. S. T.)

P. Gref. (S) *Dobricénu*

Grefa Trib. Vâlcea

Acest actŭ de vêndare transcriindu-se întocmaĭ pe registrul de transcripţiunĭ al acestuĭ Tribunal la No. de ordine 429 vol. II, cu data de adĭ 2 Maiŭ 1884 se atestă:

(Semnat) p Grefier *Dobricénu*

(L. S. T.)

Pentru Conformitate, *Pr. N. Jonescu*

ROMÂNIA

Direcţia Cancel. St. Episcopiĭ Râmnicu Noul-Sevsrin.

Copia acésta fiind conformă cu originalul se atestă.

1884 Maiŭ 11.

p. Directore, *I. Orleanu.*